Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-нэ гараһан | № 234 (13723) | 1974 оной октябрийн 5, суббото | Сэн 2 мүнгэн

Республикамнай гурбан кварталай түсэбһөө үлүү 2.841 тонно мяха, 9.371 тонно һү, 2.188 мянган үндэгэ, 4.519 центнер нооһо гүрэндөө худалдаба

МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ХУДАЛДАХА 1974 ОНОЙ ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЭ!

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭБЭ

«Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын коллектив гүрэндэ нооһо худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. Хараалагдаһан 460 центнер нооһоной орондо 468 центнер тушаагаа. Энэ ажахыда дүрбэн һүрэг хонин бии юм. Бүхы хонишод нооһо хайшалха социалис уялгаяа түгэс дүүргэһэн байна.

Ахалагша хонишон Владимир Гармажапович Бадмаевай даадаг отарын хонишод энэ жэлдэ ехэ нооһо хайшалаа. Тэрэнэй һамган Ринчин-Ханда, мүн Валерий хүбүүниинь эндэ туһалагша хонишодоор хүдэлдэг. Мүнөө тэдэнэр 800 түлгэ харууһална.

Ажахын энэ түрүү хонишон хонин бүриһөө дунда зэргээр 5,5 килограмм нооһо хайшалжа, нилээд ехэ амжалта туйлаа. Тиихэдэ бүхыдөө ажахы хонин бүриһөө дунда зэргээр 5,3 килограмм нооһо хайшалһан байха юм.

«Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын хонишод юһэдэхи табан жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 130—140 центнер нооһо худалдахаар хараална.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон В. Г. Бадмаевай туһалагша Р-Х. Бадмаева ажалдаа гарахынгаа урда тээ.

Авторай фото.

ТОБШОХОНООР

ДААБАРЯА ДҮҮРГЭЭ

Хилганын колхоз таряа хуряалгаяа аймаг доторoo түрүүлэн дүүргэбэ.

Тус ажахы 30 мянган центнер таряа сохижо, тоог дээрээ асараа. Мүнөө комбайнернуудынь обёос хуряажа байна. Таряа хуряалгын хажуугаар эдэ үдэрнүүдтэ намарай паар хахалалга түлэг дундаа ябуулагдажа байнхай. Һаяын мэдээгээр, механизаторнууд 1.200 гектарта намарай паар хахалаад байнхай.

Н. ГАЛДАНОВ.

Баргажан.

ШАНДА ХҮРТЭҺЭН ЗВЕНО

Ниитынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл хуряажа абахын тула аһан шадалаараа оролдожо байһан «Дружба» колхозой механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ һолоомо суглуулгаяа түлэг үнгэргэжэ байнхай.

«Дружба» колхозой тракторна-таряан ажалай бригадада байгуулагдамал оньһожоруулагдамал звено эндэ онсо шалгарна. Үнгэрһэн 10 үдэрэй дүнгөөр тус звеное хүтэлбэрилэгшэ Илья Перфильевэй звено ажахы дотороо эрхимлэжэ, шанда хүртөө. Энэ коллектив богони болзорто 3200 центнер һолоомо суглуулжа, малай гүүртэнүүдтэ зөөгөө. Эдэ үдэрнүүдтэ дурсагдагша звеногой гэшүүд һолоомо суглуулгаяа улам түргэдхэжэ байнхай.

В. БОРИСОВ.

Бэшүүр.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ, НООҺО ТУШААХА ҺАРЫН ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

1974 ОНОЙ СЕНТЯБРИИН 1-нэй МЭДЭЭН
(ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ПРОЦЕНТЭЭР).

Аймагууд	мяхан	һүн	үндэгэн	нооһон
Баргажанай	108	109	100	104
Баунтын	116	99,0	—	—
Бэшүүрэй	103	100,2	126	100
Зэдын	102	114	107	107
Яруунын	115	114	—	110
Загарайн	103	105	197	108
Захааминай	118	107	—	105
Кабанскын	106	113	116	—
Хэжэнгын	107	114	—	112
Хурамхаанай	104	114	—	107
Хяагтын	105	104	105	106
Мухар-Шэбэрэй	94	107	101	105
Ахын	192	124	—	112
Прибайкалиин	120	107	—	—
Хойто-Байгалай	136	139	—	—
Сэлэнгын	109	103	—	106
Түнхэнэй	103	116	—	110
Улаан-Үдын	106	109	101	108
Хоринин	102	115	100,1	107.
Республика бүхыдөө	107	109	103	107.

БАЯН УРГАСА

ХЯАГТА (Телефоноор абтаба). Энэ жэлдэ хэды ган гасуур болоошье һаа, колхозоймнай механизаторнууд бүхы хүдэлмэреэ һайн шанартайгаар эрхим болзорто үнгэргэһэнэйнгөө ашаар, түрүү агротехникэ, минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэһэнэй, газараа уһалһанай хүсөөр яһала һайн ургаса абаба. Эдэ үдэрнүүдтэ колхознай орооһо тарягаа хуряажа, захадань гаража байнхай. Хуряагдаһан 3740 гектар дээрэһээ 57 мянга гаран центнер орооһон абтаа гэхэ гү, али гектарай 17,2 центнер хуряагдаһан болоно. Тиигэжэ гектарай 15 центнер таряа ургуулха гэһэн түсэбөө үлүүлжэ байнабди.

Таряа хуряаха хүдэлмэридэ манай комбайнернууд, механизаторнууд габшагай бэрхээр ажаллажа гараа гэжэ онсолон тэмдэглэмээр. Комбайнернууд Николай Константинович Аносов, Владимир Николаевич Непомнящих гэгшэд тус тустаа 4 мянга гаран центнер таряа сохиһон байна. Мүнөө һүүлшын гектарнууд хуряагдажа байнхай.

Ургасаяа түргэнөөр хуряаһанай ашаар һолоомоёо саг соонь суглуулжа, 1200 гектар намарай паар хахалжа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээбди. Энэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

Баян ургасынгаа дээжые гүрэндөө худалданабди. Һүүлэй байдалаар 18.200 центнер тарьян гүрэнэй амбаарта оруулагдаа. Бүхыдөө энэ жэлдэ 20 мянган центнер тарьяа тушаажа, түсэбөө хоёр дахин үлүүлхэбди.

Энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ үбһэ абаабди. Хамта дээрээ 48500 центнер үбһэн бэлэдхэгдээ гэхэ гү, али түсэбөө 13 мянган центнерээр үлүүлээбди.

А. СОКОВИКОВ,
Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Үсэгэлдэр Багшын үдэртэ зорюулһан баярай үдэшэ Улаан-Үдэдэ Ленинэй орденто оперо болон баледэй театрай ордон соо болобо. КПСС-эй Улаан-Үдын горком, городской Соведэй гүйсэдком, Гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй байшан тэрэ үдэшые эмхидхээ.

Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо В. Ф. Подлеснов богонихон үгэ хэлэжэ, баярай үдэшые нээгээ.

Барабан, горнын доръбоото аялга дуун доро эдир пионернүүд орожо ерээд, хонгёо х у р с а хоолойгоор уран шүлэг уншан, городой багшанарые амаршалба. Баһа эгээл бишыхан эрхэтэд һургуулиин наһа гүйсөөгүй шүүл нарихан хоолойгоор тоб байса үгээ хэлэн, ерээдүйнгөө багшанарые амаршалжа, сугларагшадые баясуулаа.

Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. П. Убеев, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Е. И. Мацуков, Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр С. С. Дмитриев, ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь В. С. Тимашов гэгшэд амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Олон жэлдэ хүдэлһэн багшанар хүндэдэ хүртөө. Удаань түрүү багшанарта шагналнууд барюулагдаба.

Оперо болон баледэй театрай артистнарай хүсөөр һайн концерт харуулагдаад, наадан зугаагаар баярай үдэшэ дүүрээ.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ГОЛ ШЭГЛЭЛ

«Белоруссиин партийна организацида суртал бодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол болбол үзэл сурталай, политическэ хүдэлмэрие хүн зоной дунда бүри үргэн далайсатайгаар, гүнзэгы удхатайгаар ябуулха шэнэ шата болобо. Ушар юуб гэхэдэ, мүнөө манай оронoй бүхы талын хүгжэлтэ, тэрэ тоодо экономическа, социальна, мүн манай зоной юрэнхы болбосорол имнэ эрилтэ табижа байна.

Манай Коммунис парти ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, марксистско-ленинскэ үзэл бодолые хүн зоной зүрхэ сэдьхэлдэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ үдэр бүри анхарал хандуулжа байдаг юм. Энэ талаар КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд, мүн партиин Центральна Комитедэй һүүлэй үеын тогтоолнууд дотор, гэрэ тоодо дээрэ дурсагдаһан тогтоол дотор, тодорхой зорилгонууд табигданхай, холын хараатай хэмжээ ябуулганууд бодогдонхой. Эндэ гол шухала юумэн гэхэдэ, үзэл сурталай хүдэлмэри хадаа зорилго түгэс, нүлөө болон ашатай, үрэ ехэтэй байха зэргэтэй.

Манай республикада энэ талаар нилээд ехэ юумэн хэгдээ, саашадаа үшөө ехэ юумэн хэгдэхэ болоно. Энээниие саяхан үнгэрһэн областной партийна эдэбхитэдэй суглаан гэршэлээ.

Нэн түрүүн үзэл сурталай хүдэлмэри коммунис байгуулалтын тодорхой зорилгонуудтай, манай ниитын бүхы ажал хэрэгтэй нягта холбоотойгоор ябуулагдаха ёһотой. Республикымнай партийна организацинууд үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулха нилээд ехэ дүршэлөөр, онол арга баяжаа, мүн үзэл бодол нэбтэрүүлдэг хүсэн ехэ болоо. 3 мянган шахуу пропагандист, 14 мянган агитатор, 750-һаа олон элидхэлшэд, 6 мянган политинформатор, 3.500-һаа олон соёлшод, искусствын хүдэлмэрилэгшэд, олон тоото багшанар, эрдэмтэд, журналистнууд, уран зохёолшод манай партиин политикые, коммунис бодол олоной дунда тараажа, нэбтэрүүлжэ байдаг. Үзэл бодолой, гэгээрэлэй хүдэлмэрие олон тоото янза янзын һургуулинууд, клубууд, соёлой байшангууд, библиотекэнүүд, кинотеатрнууд гэхэ мэтэ эмхи зургаанууд эдэбхитэйгээр ябуулна.

Үзэл сурталай хүдэлмэриин нүлөөн сэхэ ажал дээрэ, ажалай бүтээсэ дээрэ, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалга дээрэ харагдана. Хаана энэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулагданаб, тэндэл ажалай амжалта туйлагдана гэжэ партийна эдэбхитэдэй суглаан онсолон тэмдэглээ. ...ционно заводой, Кабанскын «Шергинский» совхозой, ...тын «Родина», Мухар-Шэбэрэй «Искра» колхозуудай партийна организацинууд үзэл сурталай, ойлгуулалгын хүдэлмэрие түсэбэй ёһоор, үйлэдбэреэ, ажахыгаа саашань хүгжөөхэ тодорхой зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулха талаар баян дүршэлтэй болонхой. Тиигэжэ эдэ ажахынуудай коллективүүд түсэб, уялганууд амжалтатайгаар дүүргэдэг байна. Энээнһээ уламжа, коммунис байгуулалтын тодорхой зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ үзэл сурталай бүхы хүдэлмэри зорюулагдаха зэргэтэй гэжэ КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дотор онсолигдана. Энэ хадаа үзэл сурталай хүдэлмэриин гол шэглэл мүн.

Тэрэ зуура энэ хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл бии һаар. Халирхай, удхагүй, нүлөөнэйнгөө талаар һул зарим дээ ёһын тэдыдэшье энэ хэрэгтэ хандаха ушар байдаг гэжэ партийна эдэбхитэдэй суглаан онсолон тэмдэглээд, олон баримтануудые дурдаһан байна. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха гэшэ манай партийна организацинуудай нэн түрүүнэй зорилго болоно.

Үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин амжалта болбол кадрнуудһаа дулдыдадагынь мэдээжэ. Энэ хүдэлмэридэ эгээл эдэбхитэй хүнүүд, ажалай түрүүшүүл, ойлгуулалгын хүдэлмэри ябуулжа шадаха дүршэлтэй хүнүүд татагдаха зэргэтэй. Гадна үзэл бодол нэбтэрүүлдэг хүнүүдэй нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ, һургаха, хүмүүжүүлхэ тухай партийна организацинууд үдэр бүриин анхарал хандуулжа байха болоно.

КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дотор үзэл бодол нэбтэрүүлдэг хүдэлмэрилэгшэдтэ бүри ехэ эрилтэ табигданхай. Тэдэ партиин дотоодын ба гадаадын политикын, экономическа ба соёлой байгуулалтын асуудалнуудые һайнаар мэдэхэ, тодорхойгоор, гүнзэгыгөөр ойлгуулха шадабаритай байха, марксистско-ленинскэ теорие, коммунис хамтын бодолые хүн зондо ойлгуулхадаа, ажахыгаа саашань хүгжөөхэ тодорхой зорилгонуудтай нягтаар холбохо, түрүү юумые эдэбхитэйгээр дэмжэхэ зуураа, хара хараха элдэб янзын аашаһануудтай эбсэшэгүй тэмсэл эмхидхэжэ шадаха бэлиг шадабаритай байха зэргэтэй. Мүн ниитын үйлэ хэрэгүүдые марксизм-ленинизмын талаар ёһоор шэнжэлхэ, совет патриотизмын, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые хамгаалха, буржуазин ба ревизионис номнолой хархис зорилгые элирүүлэн харуулжа шадаха ёһотой.

Тиихэдэ үшөө нэгэ шухала юумэн гэхэдэ, үйлэдбэриин ба хүмүүжүүлгын зорилгонуудые шиидхэхэдээ, манай обществын гол эмхинүүд болохо ажалша коллективүүдые түшэглэхэ шухала гэжэ КПСС-эй тогтоол дотор хэлэгдээ. Ажалша коллектив болбол ёһотой хүмүүжүүлгын, ажалай журамай, эмхидэлэй һургуули болохо, социалис обществын гурим ёһодо харша бүхы юумэнтэй эсэшэгүйгөөр тэмсэхэ ушартай. Тиихын тула партийна организацинууд, үзэл бодол нэбтэрүүлдэг хүдэлмэрилэгшэд коммунис байгуулалтада ажалша коллективүүдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха түрүү онол аргануудые ...ээ, ашагтайгаар хэрэглэхэ тухай бодомжолхо болоно. Үзэл бодол нэбтэрүүлдэг хүдэлмэрилэгшэд тухай КПСС-эй ЦК-гай шэнэ тогтоол партийна организацинуудай ажал ябуулгын бодото программа болоно. Тэрээн ...р политическэ бүхы хүдэлмэрие саашадань эрид һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай. Энэ тогтоолые хүсэдөөр бэелүүлхын түлөө тэмсэл — бүхы партийна организацинуудай, бүхы пропагандистнуудай шалхы зорилго мүн.

Н. В. Подгорный Хафез Асадтай хөөрэлдэбэ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Араб Социалис дэбжэлтын гэдэг партиин Генеральна секретарь, Сириин Араб Республикын Президент Хафез Асадтай октябриин 3-да уулзажа хөөрэлдэ...

Совет-Сириин хани харилсаа, саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар, хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар үнэн зүрхэнэй, ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ һанамжануудаа хэлсэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-һээ САР-та байдаг элшэн сайд Н. А. Мухитдинов, мүн Сириһээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Абшайя хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

(ТАСС).

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Ургаса хуряалгын ударнигуудта шагнал барюулагдаа

1974 ондо орооһото ургамалнуудые хуряахадаа, ажалай үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаһан 36 механизаторые СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкын Гол комитет С С С Р-эй ВДНХ-гай Хүндэлэлэй дипломуудаар, үнэтэ шагнал — «Москвич» автомобильнуудаар шагнаба.

ТАСС.

НОМ—ХАНИ БА БАГША

Номдо дуратайшуулай һайн дуранай бүхэсоюзна бүлгэмэй эмхидхэлэй съезд

Хүнүүдтэ һайн һайханиие үргэдэг, э р д э м м э р г э ж э л түхөөдэг, хүниие хүмүүжүүлдэг, болбосоруулдаг ном судар совет ажабайдалай таһаршагүй хубинь болоо. Олон миллион хүдэлмэришэд, колхозчигууд, эрдэмтэд, студентнэр, элдэб үеын, элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд номтой ханилдаг юм. Энэнь дэлхэй дээрэ ном тон ехээр уншадаг, гэгээрэлээр ехэ арадай-совет арадай эрдэм соёлой улам бүри ургажа байһые, элирхэйлэн гэршэлнэ. Ниитын шэнэ эмхи — Номдо дуратайшуулай һайн дуранай бүхэсоюзна бүлгэм эмхидхэлгэ «марксизм-ленинизмын хэтэдээ мүнхэ суртал һургаал тайлбарилан нэбтэрүүлхэ, политическэ, шэнжэлхы ухаанай, техникын эрдэм, мэргэжэл дэлгэрүүлхэ, коммунис общество эдэбхитэйгээр байгуулагшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хэблэлэй асари ехэ хүсыень бүрин ашаглахада» туһалха байха гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет Номдо дуратайшуулай һайн дуранай бүхэсоюзна бүлгэмэй эмхидхэлэй съезддэ эльгээһэн амаршалга доторoo шэнэ эмхи эмхидхэн байгуулгын ехэ удха шанартай байһые тэмдэглэнэ.

Съезд октябриин 3-да Союзуудай байшангай Колонно зал соо нээгдээ. СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь, Социалис Ажалай Герой Г. Н. Марков оролтын үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюро съездын хүндэтэ президиумдэ нэгэн дуугаар һунгагдаа.

Эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Госкомиздадай түрүүлэгшэ Б. И. Стукалин элидхэл хэхэдээ, шэнэ эмхиин гол зорилгонууд тухай хөөрэбэ. Совет ном хэблэлгые, библиотекын хэрэгые, номдо дуратайшуулай хүдэлөөе хүгжөөхэ тухайда эсэгэ ёһоной анхарал оролдолго хандуулжа байдагайнь түлөө ном хэблэгшэдэй, олоной дунда дэлгэрүүлэн тараагшадай үмэнэһөө партиин Центральна Комитедтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэбэ.

Эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй культурын министрэй орлогшо Г. И. Владыкин Номдо дуратайшуулай һайн дуранай бүхэсоюзна бүлгэмэй уставай проект тухай элидхэл хээ. Бүлгэмэй гэшүүдэй эрхэ, уялганууд, тэрэнэй байгууламжа ба хүтэлбэрилхы зургаанууд уставай проект соо тодорхойлогдоһон байна.

Номдо дуратайшуулай һайн дуранай бүхэсоюзна бүлгэмэй уставые съезддэ хабаадагшад бүгэдын дуугаар баталба.

Номдо дуратайшуулай һайн дуранай бүхэсоюзна бүлгэмэй хүтэлбэрилхы зургаануудые съезд һунгаа. Академик Е. М. Жуков Бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшээр һунгагдаа.

Съездэ хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые нэгэн һанаатайгаар абаба.

(ТАСС).

Пермиин областиин, Удмуртын АССР-эй тарияшад гүрэндэ орооһо худалдаха социалис уялгануудаа дүүргэбэ

Пермиин областиин, Удмуртын АССР-эй хүдөө ажахын ажалшад түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ газар тариалангай, мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхын, бэлэдхэхын түлөө мүрысэн, ургаса хуряалгаяа эмхитэйгээр үнгэргэжэ, гүрэндэ тарияа хуряаха социалис уягланнуудаа дүүргэбэ.

Пермиин областиин колхоз, совхозууд — 232 мянган тонно, **Удмуртын АССР-эй** тарияшад 203 мянган тонно орооһо гүрэнэй амбаарта хаагаа. Хүрпээтэ ургамалнуудые гүрэндэ худалдаха түсэб дүүргэгдээгүй. Тарияа гүрэндэ тушаажа үргэлжэлһөөр. Мүнөө колхозчигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, партийна, совет, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй органууд тариалан дээрэхи намарай бүхы хүдэлмэрие түргөөр дүүргэхын, малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэхын, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ дүүргэхын түлөө шармайн оролдожо байна.

(ТАСС).

...ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

...ССР-эй Центральна статистическэ управлениин сентябриин 30-най мэдээнэй ... орон дотор 111,7 ... гектар дээрэһээ ...то, орооһото-бобово ...нуудˈ (кукуруза ...сангүй) хадагдаба. ... тарилгын бүхы талмайн 92 процент болоно. ... миллион гектарһаа та... согдон абтаа.

...сиин Федерациин түбэй ...рүүн-хойто районуудай ... талмайнууд дээ... һуулшын комбайнууд ... ошобо. Белоруссиин, ...авиин ба хэдэ хэдэн ... республикануудай ...нуудта хадалга дүүрэ... Тиигээшье һаань, ... намарай хүдэлмэ... гол анхаралаа хан... Саахарай свёкло, ...абха, барайгар ба бусад ургамалнуудые хуряалга түлэг ябана. Колхоз, совхозууд ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряан абахые оролдоно.

Нэгэ миллионһоо үлүү гектар дээрэһээ кукурузын буурсаг хуряагдаа. Энэнь тарилгын талмайн дүрбэнэй нэгэ хуби болоно. Узбекистанай, Казахстанай, Туркмениин, Киргизэй механизаторнууд ургаса хуряалгаяа нёдондонойхиһоо эршэтэйгээр ябуулна.

238 мянган гектар дээрэһээ гэхэ гү, али тарилгын хахад хубиһаа барайгар хуряагдаа. Саахарай свёклын таригдаһан талмайн 49 процент дээрэһээ ургаса малтагдан абтаба.

2,5 миллион гектарһаа хартаабха малтагдаа. Энэнь тарилгын дүрбэнэй гурбан хуби болоно.

Овощ суглуулжа үргэлжэлһөөр. Үнгэрһэн долоон хоногой турша соо 92 мянган гектарһаа овощ хуряагдаһан байна. Энэ үе соо 500 мянган гектарһаа кукурузын ногоон эшэ намаа хадагдаа. Наран сэсэг хуряалга улам эршэмтэйгээр ябуулагдана. Үнгэрөөшэ неделиин турша соо 850 мянган гектарһаа энэ ургаса хуряагдаба.

Ерэхэ жэлэй ургасын үндэһэ һуури табилгада ажахынууд анхаралаа ехээр хандуулна. 70 миллион гектарта намарай паар хахалагдаад байна. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ 15 миллион гектараар ехэ болоно. 27,6 миллион гектарта намарай тарилга хэгдээ.

(ТАСС).

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. П. СУВОРОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, мүн Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводто удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө заводой вагоной кузовай цехэй начальник нүхэр Михаил Павлович **Суворовые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной октябриин 2

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. Х. САНЖИТОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, колхозой түрүүлэгшээр, мүн ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө Захааминай аймагай ажалшадай депутадуудай Санагын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Санжи Хабарович **Санжитовые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной октябриин 3.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Д. Е. ПЛЮСНИНИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, мүн хүдөө ажахын үйлэдбэридэ удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө Бэшүүрэй тоһоной заводой директор нүхэр Демид Ефимович **Плюснинне** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной октябриин 3.

ПЛЕНУМ БОЛОБО

Республика соомнай партийна документнүүдые һэлгэлгын үрэ дүнгүүд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэһээр. КПСС-эй Яруунын райкомой һая боложо дүүрэһэн ээлжээтэ пленумэй үзэмжэдэ тус асуудал табигдаа. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Б-М. Ц. Жамсуев элидхэл хэбэ.

Тэрэ партийна документнүүдые һэлгэлгын үрэ дүнгүүдые наринаар шэнжэлэн харуулха зуураа, аймагай партийна организацийн урда табигдажа байгаа хараа зорилгонууд тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтоо. Мүн коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл саашадань дээшэлүүлхэ талаар һаяын сагта ямар хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ ёһотойб гэжэ онсолон хөөрэбэ.

«Победа» колхозой партбюрогой секретарь А. Ц. Сультимов, «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ Л. Ц. Цыдыпов, Тулдуунай совхозой парткомой секретарь Н. И. Бартунаев, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Ф. П. Чебунин, аймагай «Улаан Туяа» газетын редактор Л. П. Борхонов, «Комсомольский» совхозой парткомой секретарь М. Р. Виноградов, Исэнгын совхозой парткомой секретарь В. Е. Самбуев, КПСС-эй райкомой гэшүүн, Гундын дунда һургуулиин партийна организациин секретариин орлогшо Ф. В. Теплякова болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаа.

Эдэнэр партийна документнүүдые һэлгэлгын политическа удха шанарые үндэрөөр сэгнэжэ, партийна организацинуудайнь хүдэлмэридэ энэ шухала кампаниин ямар нүлөө үзүүлһэн тушаа хэлээ. Тиигэхэ зуураа, энэ үе соо мүндэлһэн партийна хүдэлмэриин түрүү онол аргануудые, дүй дүршэлые саашадань хүгжөөхэ, ажалдаа хэрэглэхэ байһанаа онсолон тэмдэглээ.

Парти доторой хүдэлмэри саашадань һайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые хараалһан тогтоол пленум баталан абаба.

Пленумэй үзэмжэдэ эмхидхэлэй асуудал табигдаа. КПСС-эй Яруунын райкомой хоёрдохи секретаряар, бюрогой гэшүүнээр В. З. Алсахаев һунгагдаба.

Л. МИНЕЕВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ВЛКСМ-эй РАЙКОМҺОО МЭДЭЭСЭНЭ

ЭДЭБХИИНЬ УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

БАМ-ай БАРИЛГАШАДТА

Мүнөө үедэ БАМ-ай барилгашадай ажабайдалда хүндэ хүшэр саг тулажа ерээд байна. Хүйтэн боложо, майхан соо байһан зондо бэрхэшээлтэй боложо эхилһэниинь гайхалгүй ааб даа.

Тиимэһээ ВЛКСМ-эй Октябрьска райкомой үүсхэлээр БАМ-ай барилгашадта туһа хүргэхэ хүдэлөөн район дотоо үргэнөөр дэлгэрбэ. Промышленна предприятинуудай комсомолшууд болон залуушуул энэ хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоно.

Жэшээлхэдэ, мяханай комбинадай залуу үетэн алмагдаһан түүхэй эд хэрэгсэлээрээ пудуушхануудые хэжэ, БАМ-ай барилгашадта эльгээхэ гэжэ шиидэв. Харин электро-заһабарилгын заводой комсомолшууд түмэр пеэшэнгүүдые, нарин сэмбын комбинадайхид одеялонуудые олоор хэжэ, тиишэнь эльгээхэ гэжэ зоригжонхой. Иигэжэ хүшэр хүндэ сагтань үетэндөө бодото туһаламжа үзүүлхэ гэжэ шиидэһыень үнэн зүрхэнһөө һайшаамаар.

Мүн гүрэнэй Зүүн Сибириин культурын институдай студентнэр агуу барилгада эльгээгдэхэ номуудые олоор суглуулая гэжэ районойнгоо һургуули болон техникумүүдэй һурагшанарые уряалаа. Эдэнэрэй хүсөөр суглуулагдаһан түрүүшын библиотечкэ БАМ-ай барилгашадта эльгээгдээ. Харин мүнөө ном суглуулха хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна.

ЗАЛУУШУУЛАЙ РАЙОННО КЛУБ

ВЛКСМ-эй Октябрьска райкомдо районой һургуулинуудай, техникумүүдэй, институдай директорнүүд сугларжа, залуушуулай нэгэдэмэл клуб эмхидхэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Тиихэдээ нимэ клуб залуу үетэниие коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ туһатай байха гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн дуугаар мэдэрээ. Тиимэһээ һуралсалай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд ВЛКСМ-эй комитедүүдтэ саг үргэлжэ туһалжа, энэ хэрэгтэ анхарал хандуулжа байхабди гэжэ бэеэ уялгалаа. Энэ ашатай үүсхэлые КПСС-эй райком һайшаан дэмжээ.

Мүнөө үедэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдана. Һургуули, техникум бүхэндэ залуушуулай клуб эмхидхэгдэхэ.

Нимэ клубууд зарим һуралсалай эмхи зургаанудта үнихэнэй бии болгогдоонхой. Жэшээлхэдэ, хүдөө ажахын техникумдэ «Колосок», гүрэнэй Зүүн Сибириин культурын институдта «Интеграл» гэжэ клубууд амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай.

Мүн залуушуулай хамтын байрануудай дунда үнгэргэгдэдэг конкурс-харалга һайнаар ябуулагдана. Энэ шухала хэрэг дээрэ дурсагдагша юумэнэй нэгэ талань болоно. Тиимэһээ һаяын сагта дүнгүүдыень согсолон гаргаха гэһэн шиидхэбэри абтаа.

Энээнһээ урда һуралсалай эмхи зургаануудай дунда — хүдөө ажахын техникумэй, промышленна предприятинуудай дунда мяханай комбинадай 19-дэхи, нарин сэмбын комбинадай хамтын байранууд түрүү һуури эзэлээ һэн.

Залуушуулай клубууд хамтын байрануудта ехэхэн хэмжээнэй хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй болоно. Тиимэһээ нэгэдэмэл клубай соведэй эмхидхэлэй заседани байгша һарын һүүл багаар үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Н. БУРГИН,
ВЛКСМ-эй райкомой секретарь.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР—13000

Зэдын аймагай колхоз, совхозуудай малшад гүрэндэ һү худалдаха юһэ һарынгаа түсэб болзорһоонь урид, августын 31-дэ дүүргэһэн юм. Энэ хугасаа соо 42400 центнер һүн гүрэндэ худалдагдаха байбал, сентябриин 16-да 78051 центнер һүн худалдагдаад байгаа һэн. Аймагай мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд мүнөө үедэ дүрбэдэхи кварталай түсэбөөр ажаллана. Тэдэнэр юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 литр һү haажа, гүрэндэ тушааха даабарияа 98—100 мянган центнертэ хүргэхэ гэһэн социалис уялга абаа. Иигэжэ түсэбһөө гадуур 12—13 мянган центнер һүн гүрэндэ худалдагдаха байна.

Аймагай арбан ажахын юһэниинь һү худалдаха юһэ һарынгаа даабари сентябриин 16-да дүүргээ. Тиихэдэ гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб сентябриин 10-да дүүргэһэн Ториин, Өөрөй совхозууд 1975 оной түсэбөөр ажаллана. Найма һарын туршада үнеэн бүриһөө 1500—1750 литр һү haahaн гүүртэнүүдэй коллективүүд аймаг дотор олон. Жэшээлхэдэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи, 2-дохи гүүртэнүүд (даагшанарынь Н. М. Дамбаев, Г. Д. Хулдатский), Ториин совхозой гүүртэ (даагшань Н. Н. Тугаринов), «Октябрьский» совхозой түбэй гүүртэ (даагшань Д. Б. Цыренова) тэрэ тоодо оролсоно. Тиихэдэ «Октябрьский» совхозой Нугын гүүртын һаалишад (даагшань Н. Н. Линейцева) найма һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2035 литр һү haагаа. Гүрэндэ «сагаан эдеэ» тушааха жэлэйнгээ даабари сентябриин 30-да дүүргэһэн байна.

Аймагай ажахынуудай түрүү һаалишад найма һарын туршада үнеэн бүриһөө 2000—2500 литр һү haahaн байха юм. Ленинэй орденто Борьёогой совхозһоо Е. И. Грудинина, Е. Б. Доржиева, Н. Ж. Банзаракцаева, П. П. Корнева, С. Д. Тарбаева, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо Л. Р. Нагаева, «Мир» колхозһоо М. Б. Гармаева, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозһоо М. Б. Шергина, А. С. Катаршина, Ц. Х. Цыренова, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозһоо Д. С. Иванова гэгшэд тэдэнэрэй тоодо ороно.

Аймагай колхоз, совхозуудай һаалишад, малшадай шударгы габшагайгаар ажаллажа, гүрэндэ һү худалдаха юһэ һарынгаа түсэб амжалтатайгаар бэелүүлһэнэй ашаар Петропавловкын тоһоной заводой коллектив тоһо бүлэжэ гаргаха, худалдаха юһэ һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид, найма һара соо дүүргэһэн байна. Даабариһаа гадуур 231 центнер тоһон бүлэгдэжэ гаргагдаһан, 160 центнер творог бэлэдхэгдэһэн байха юм. Мүн хараалагдаһан түсэбһөө 4020 центнерээр ехэ һүн городой магазинуудта эльгээгдээ. Иигэжэ түсэбһөө гадуур 168 мянган түхэригэй продукци хүн зондо худалдагдаа. Тус заводой хүдэлмэришэд — мастер Д. И. Фролов, Д. А. Дзюба, П. Б. Дашиева, М. Г. Ганилова, М. М. Андреева, В. М. Филиппова, жолоошод С. А. Якимов, С. М. Невзгодов гэгшэд эрхим һайнаар ажаллажа, нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгарна.

Тус заводой коллектив абаһан социалис уялгаа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын тулада жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид, декабриин нэгэн болотор дүүргэхээр эрмэлзэнхэй.

В. ХУТОРНОЙ,
Петропавловкын тоһоной заводой директор.

ГҮРЭНЭЙ ШАНАРАЙ ТЭМДЭГТЭЙ 37 ЯНЗЫН ПОДШИПНИГУУД

МОСКВА. Шарикоподшипнигуудай хэрэглэгдэдэггүй арадай ажахын һалбари гэжэ үгы байха. Гүрэнэй 1-дэхи подшипникова завод хэдэхэн граммһаа эхилээд, хэдэн тонно хүрэтэр шэгнүүртэй, дэлхэйн олон арбаад оронуудта худалдагдадаг детальнуудые бүтээн гаргадаг байна.

Эдэ детальнуудые тон нарин зүбөөр бэлдэхэ ябадал туйлахын тулада тон ехэ шадабари хэрэгтэй. Завод дээрэ айхабтар нарин зүб подшипнигуудай участогай хүдэлмэришэд болон мастернууд энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэдэг. Тус участогта 50 гаран янзын цилиндрическэ болон коническа ехэ нарин подшипнигууд бүтээгдэдэг. Тэдэнэй 37-доnь гүрэнэй Шанарай тэмдэг олгогдоһон байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: тон нарин зүб подшипнигуудай участогта (зүүн гарһаа); дунданъ—эрхим түрүү наладчицануудай нэгэн комсомол басаган Женя Глазкова; баруун таладань — заводто бүтээгдэһэн продукци.

ТАСС-ай фотохронико.

Хорёод гаран жэл ме[illegible] затораар хүдэлһэн Лаг[illegible] Денисович Думнов [illegible] табадахи жэлээ хониш[illegible] хүдэлнэ. Энэ хүн Не[illegible] Дорофеевич Ефимов [illegible] маршантаяа 540 толгой [illegible] гэ хони нёдондо жэлһэ[illegible] рууһалжа, хонин бү[illegible] 4 килограмм 300 грам[illegible] һо гүрэндэ тушааһан б[illegible] Мүнөө эдэ хонишод 553 [illegible] ни шахан таргалуулна.

— Абаһан уялгаа [illegible] гүй дүүргэхэбди, — [illegible] Улаан-Үдын аймагай «Д[illegible] ба» колхозой түрүү [illegible] шон Л. Д. Думнов мэд[illegible] бэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хони[illegible] Л. Д. Думнов.

З. ВЕСНИНАГАЙ фо[illegible]

ХҮЛЕЭГДЭЭГҮЙ РЕЙС

Юрий Павлович Меркушин нюур гараа угаагаад, шэнэ газетэнүүдые хаража һууна. Һамганиинь кухни соогоо эдеэгээ бэлдэнэ. Эгээл энэ үедэ телефониинь наяршаба.

«Иимэ орой болоһон хойно ямар хүниинь хонходоно гээшэб?» гэжэ Юрий Павлович бодомжолһоор трубкаяа үргэбэ.

— Юрий Павлович, хүлисэгты! Ехэ шухала хэрэг гараад байна. Гурбадахи участогай хүдэлмэришэд хилээмэгүй болошообди гэжэ телеграмма эльгээгээ. Туһалха болоолта даа,— гэжэ 11-дэхи тоннельнэ отрядай начальник Юрий Максимович Кобляков гуйба. Хүн зоной байраһаа холо хилээмэгүй болошоод байхадни тиимэшье зохид бэшэ ааб даа. Барилгын ехэ ажал хэжэ байһан хүдэлмэришэдтэ хилээмэ заатагүй абаашаха гэһэн бодол Юрий Павловичай сэдьхэлые хүдэлгэбэ. Тэрэ үнишье шэбшэнгүй:

— Энэ бэеэрээ хубсалаад, ниидэлгын талмай ошохом. Харгыдаа хоёрдохи пилодтоо орожо гарахаб. Ниидэлгын талмайда ашаагаа асарагты,— гэжэ Меркушин дурадхаад, яаралтайгаар хубсалжа оробо. Һамганиинь ехэ гайхаһан янзатай:

— Юра, хайшаа яараба гээшэбши? Сайлахагүй юм гүш?— гэжэ асууба.

— Хүдэлмэришэд хилээмэгүй болошоо. Һанаа амар сайлажа һууха саг үгы,— гэжэ хэлээд, гаража ошобо.

Газаа аали намдуу. Шаргал наран набтархан шэлэнүүдэй дээрэ буужа ерээд: «Юрий, яарыш даа!»— гэһэндэл үргэн талын. Байгал далайн сээжэ дээгүүр элшэ туяагаа адхажа байгаа һэн. Бортмеханик Алексей Евграфович Алексеев урдаһаань ерэжэ ябаба. «Алексей ехэл хүл хүнгэн, һэргэг хүн даа. Вертолёдойнгоо хажууһаа һаял ерэһэн байха», гэжэ Юрий Павлович Меркушин бодомжолон:

— Зай, Алексей, ниидэхэмнай гү? Хэр оройтожо бусахабибди? Гэнтэ хура бороо орохогүй юм бэзэ,— гэжэ нүхэртөө хандаба.

— Боро хараан болотор Уоян хүрөө һаа болоо. Гэдэргээ бусаха замдаа яараһанай үлүү ха,— гэжэ Алексей Евграфович Алексеев ябадалаа түргэдхэнэ.

— Валерий гэртээ ха гү?— гэжэ Юрий Павловичай асуухадань, Алексей тодожо абан сасуу:

— Ниидэлгын талмай дээрэ. Вертолёдойнгоо баагуудые шэнгэн түлишөөр дүүргэжэ байна,— гэжэ харюусаба.

Ниидэлгын талмай. Барилгашадта хэрэгтэй ашаа тээһэн вертолёдоо жолоодожо, холын Тааза, Уоян, Халуун булаг тээшэ хэды оло дахин ниидээ гээшэб! Үглөөгүүр Таазаһаа ерээ һэмнай. Мүнөө Уоян ошохонь ха юм. Вертолёдойнгоо хажуугаар эрьелдэһээр байтарнь ашаанай машина ерээд, шорой тооһо бурьюулан зогсошобо. Виктор Максимович Кобляков кабинаһаа буужа, пилодуудтай мэндээ хэлсээд:

— Би танаар ниидэлсэхэм. Хүдэлмэришэдтэйгөө хөөрэлдэжэ, хэһэн ажал хүдэлмэриинь шалгаха хэрэгтэй,— гэжэ хэлэбэ.

Уданшьегүй барилгашадта хэрэгтэй ашаа абаһан вертолёт агаарта дэгдэжэ, Нижнеангарскһаа зүүн хойшоо зүг барин ниидэбэ, Байгал далай, Дээдэ-Ангара, тоогүй олон нуур һужаагууд альган дээрэ мэтээр харагдана. Үльгэр домог соо хэлэгдэдэг үзэсхэлэн гоё орон дээгүүр ниидэжэ ябаһан шэнги. Энэ гоё һайхан газар уһан дээгүүр түмэр зам татагдахань ха юм. Мүнөө Хойто-Байгалай аймагай эгээл холын Уоян, Халуун булаг хүрэтэр гансал вертолёдой ниидэдэг һаань, ойрын жэлнүүдтэ хүн зониие зөөдэг поезднууд ябажа эхилхэ.

Вертолёдой мотоор нэгэ жэгдэхэнээр хүнхинэнэ. Юрий Меркушин энэ вертолёдоорсо Буряад ороной бүхы нютагуудаар ниидэһэн юм.

1971 он хэзээдэшье мартагдахагүй. Буряад ороной хүдөө нютагуудта хура бороо ехээр орожо, үер болоо бэлэй. Тиигэхэдэ Юрий Меркушин үдэр һүниие мэдэнгүй ниидэжэ, уһанда ороһон хүдөө ажалшадта эдихэ ууха юумэ зөөгөө һэн. Тэрэнэй даадаг экипаж дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ ехэ ашаа шэрэжэ, даабаряа болзорһоонь урид дүүргэхээр уялга абаһан юм. Байгша оной май һара соо Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгашадта ашаа шэрэхээр даабари абажа холын Нижнеангарск ерээ һэн. 11-дэхи тоннельнэ отрядай хүдэлмэришэдтэ хэрэгтэй ашаа агаараар зөөнэ. Хүдэлмэришэдые нэгэ участогһаань нүгөө участогта абаашана.

— 11-дэхи отряд аяар табан участогуудтай. Эдэнэр бэе бэеһээ хэдэн зуун модоной зайда ажаллана. Хүдэлмэришэдтэ хэрэгтэй ашаа саг болзор соонь хүргэхын тула оролдохол бологдоно бшуу.

Һаяшаг Хойто-Муяын хадануудай хормойдо шэнжэлэлгэ хэжэ байһан геологуудта эдеэ хоолой продукци абаашажа ошоо һэн. Тэндэхи ниидэлгын талмай дээрэ буугаад байхадань. Һэнтэ бүрхэжэ, хура бороо мүндэрлэн ороо бэлэй. Хой-

БА[illegible]

МҮНӨӨНЭ[illegible] АГУУ БАРИ[illegible]

то-Байгалдамнай ним[illegible] юм даа. Һаяхан лэ [illegible] байһан аад, гэнтэ б[illegible] хура бороо нижаган[illegible] Нимэ хүшэр хүндэ [illegible] байдалда ниидэхэ уш[illegible] оло дахин тохёолдоо[illegible]

Хоёрдохи пилот В[illegible] Пеньковский ехэл а[illegible] тайгаар приборнууд[illegible] на. Бортмеханик [illegible] Алексеев түбшэн дар[illegible] тай хүн. Тэрэ хоёр [illegible] дай хоорондо зохи[illegible] һуугаад, холын хойто[illegible] руу шэртэнэ. Хэдэн [illegible] километртэ ногоон та[illegible] хэрэн манаран хар[illegible] Хүн зоной ажаһуудаг[illegible] шье байра дүтэ нааш[illegible] данагүй. Нарһан тужа[illegible] дуур годирон урдаһа[illegible] Ангарын сэнхир [illegible] гоёор харагдана. 90 [illegible] тухай ниидээд байха[illegible] лининай нэрэмжэтэ [illegible] түб Уоян һуурин хар[illegible] Тэрэнһээ урагшаа [illegible] мододой дунда сагаа[illegible] канууд, вагон гэрнүү[illegible] жылдана.

...— Мүнөөэр [illegible] ерэхэгүй гэжэ һа[illegible] Хүбүүднай хилээмэг[illegible] лоод байгаа. Танай [illegible] ехэл баяртайбди, [illegible] гурбадахи участогай [illegible] ник О. И. Альшин [illegible] байгаа бэлэй. Залуу [illegible] шад вертолёдыень [illegible] саг зуура ашааень б[illegible] Газетэ, журналнууд [illegible] баагдажа, бэшэг абаһ[illegible] машуулынь баярай х[illegible] сэдхэнэд. Урма зори[illegible] хархагүй, урагшаа һ[illegible] барилгашадые хар[illegible] Юрий Меркушин о[illegible] дог ёһотой. Иимэ з[illegible] хүдэлмэришэд парти[illegible] тельствын даабари [illegible] болзор соо дүүргэх[illegible] гэжэ доторoo сэдьхэн[illegible]

Юрий Павлович М[illegible] най экипажай Нижн[illegible] ерэхэдэнь, харанхы [illegible] хой, тоогүй олон [illegible] галнууд доронь яла[illegible] ба. Ниидэлгын тали[illegible] гансашье хүн үгы. [illegible] пилот комсомолец [illegible] Пеньковский баагууд[illegible] гэн түлишөөр дүүр[illegible] Бортмеханик Алек[illegible] сеев вертолёдойнгоо [illegible] тальнуудыень шалга[illegible] лөөдэрэй даабари [illegible] дүүргэхын тула э[illegible] тээнһээнь машина[illegible] бэлдээд орхибо б[illegible]

К. ЖАМЬ[illegible]

АЛАС-ДУРНЫН ХИЗААРТА

Мэргэжэлтэдые бэлдэхэ талаар Алас-Дурна гол түб болонхой. 28 дээдэ, тусхай дунда һургуулинуудта 200 мянган хүн һурадаг. Хүн зонойнь арба мянган бүхэндэ эндэ 160 гэхэ гү, али Японойхиһоо хоёр дахин, Англиинхиһаа гурба, ФРГ-гэйхиһээ дүрбэ дахин олон студент хүртэнэ.

Арадай ажахын, эрдэм наукын, соёл культурын улам хүгжэжэ байһантай дашарамдуулан, вузуудта шэнэ факультедүүд нээгдэнэ. Алас-Дурнын университедтэ прикладной математикаар мэргэжэлтэдые бэлдэдэг болонхой. Алас-Дурнын политехническэ институдта хүтэлбэрилгын автомат түхеэрэлгые бэлдэхэ, хангаха тусхай мэргэжэлтэд һурана. Хабаровскын багшанарай институдта инженер-багшанар түрүүшынхеэ бэлдэгдэдэг болоо.

Алас-Дурнын хизаарта бүхы түхэлэй һуралсалай хүгжэлтэ тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд доро хөөрэнэ.

ХҮДӨӨГЭЙ МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ «АКАДЕМИНҮҮД»

УССУРИЙСК. Чернышевска тосхондо техническэ мэргэжэл олгодог хүдөөгэй училищи баригданхай. 700 хүбүүд, басагад училищиин олон дабхар байшан соо һуралсалаа эхилбэ. Эдэнэр хүдөөгэй үргэн мэргэжэлтэй механизаторнууд болохо юм.

Хүдөөгэй училищинуудай нимэ жэшээтэ һайн хотонууд хизаарай үшөө юһэн тосхондо бии болонхой, заримаиинь баригдажа байнхай. Приморийн арбан СПТУ жэл бүри таба мянган мэргэжэлтэй механизатор колхоз, совхозуудта бэлдэхэ аргатай.

Алас-Дурнын хизаарта хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ талаар ехэ ажалай ябуулагдажа байһантай дашарамдуулан, хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй училищинууд олоороо баригдажа эхилээ.

МОРЯГУУД ҺУРАНА

ВЛАДИВОСТОК. Алас-Дурнын далайн пароходствын табин суднада намарай түрүүшын шалгалта болож дүүрэбэ. Приморийн юрэнхы эрдэмэй дунда һургуулиин һуралсалай бүлэгүүд эндэ хүдэлнэ. 1.500 хүн һурадаг.

Далай дээрэ хүдэлдэг хүнүүдэй олонхинь жэлэй ехэнхи сагые тамаралгада үнгэргэдэг. Тиимэһээ дүй дүршэлтэй багшанар суднануудта даалгагданхай. Тэдэнэр зүбшэл заабари үгэдэг, һурагшадые программатайнь танилсуулдаг, шалгалта абадаг юм. Суднануудай библиотекэнүүд шухала хэрэгтэй учебнигүүдээр хангагданхай.

Пароходствын комсомолой организаци «Залуу ажалшан бүхэндэ — дунда һургуули» гэһэн уряа доро конкурс үнгэргэдэг.

Тамаралгын үедэ дээдэ һургуулида орохо шалгалтада бэлдхэхэ арга бии болгогдонхой. Энээнэй тула зүбшэлэлгын тусхай пунктнууд эмхидхэгдээ. Олонхи морягууд ажаллажа байгаад, адмирал Невельскиин нэрэмжэтэ далайн инженернэ дээдэ училищида, ороной бусад вузуудта һурана.

ТОСХОНООРОО ҺУРАНА

Негидалец яһанай ангуушан Александр Павлович Казаровай бүлынхид бултадаа һурана. Мария — Николаевск-на-Амуре хотын багшын училищиин һурагша. Дүрбэн багашуулынь — һургуулиин һурагшад. Гэр бүлын эзэн, тэрэнэй һамган, ехэ хүбүүниинь — марксизм-ленинизмын үндэһэ шэнжэлэн үзэдэг һургуулида һурана.

Энэ жэлдэ Владимировкада студентнэр илангаяа олошороо. Комсомольск-на-Амуре хотын политехническэ институдта, Хабаровскын соёлой институдта, хизаарай дээдэ болон тусхай дунда һургуулинуудта энэ тосхоной түлөөлэгшэд бии. Ахалагша классуудай һурагшад интернат һургуулида гүрэнэй дүүрэн тэдхэмжээр һурадаг байна. Энэ үндэһэ яһатанай тосхондо һургуулиин наһа гүйсөөгүй багашуулшье һурадаг. Хүүгэдэй саадай ахалагша бүлэгтэ ябадаг үхибүүд үзэгүүдтэй танилсана, харин багашуулынь зуража, пластилинээр элдэб юумэ хэжэ һурана.

Атнуури, загаһа барилга гэхэ мэтэ эртэ урда сагай мэргэжэлһээ гадна, негиталецууд барилгашанай, тараашанай мэргэжэл шудална. Энэ бага яһатанай түлөөлэгшэд врачаар, багшаар хүдэлнэ, зохёон байгуулхы ажалтай коллективүүдые хүтэлбэрилнэ, Алас-Дурна зүгэй гол мүрэнүүдээр пароходуудые жолоодоно.

Владимировка — Холын хойто зүгэй бага яһатанай түлөөлэгшэд-негиталецуудай олоороо ажаһуудаг орон дотор ганса тосхон болоно. Гушаад жэлэй саада тээхи энэ яһатанай бүхы хүн зонһоо мүнөө дунда болон дээдэ һургуулитай мэргэжэлтэд олон болонхой.

СТУДЕНТНЭРЭЙ ХОТО УРГАН БОДОНО

ХАБАРОВСК. Энэ хотын захада баригдажа байһан студентнэрэй хото зуугаад гектар талмай газар эзэлнэ. Эндэ хоёр вузай һуралсалай байшангууд оршоно. Эдэмнай Алас-Дурнын хизаартахи эгээл ехэ политехническэ болон эндэхи эгээн залуу, арадай ажахын наймадахи институдай һуралсалай байшангууд гээшэ. Тэдээнтэй зэргэлээд дүрбэ хахад мянган хүнэй байрлаха студентнэрэй хамтын байранууд, багшанарай байрын гэрнүүд, столово, хүүгэдэй саад урган бодонхой. Студентнэрэй хото хурдан түргэнөөр хүгжэнэ: мүнөө лабораторно корпусууд, хамтын үшөө хоёр байра баригдажа байдаг.

Политехническэ институдай үдэрэй таһагта мүнөө найма мянга гаран студент һурана. Үдэшын болон заочно таһагуудта һурагшадые тоолохо болоо һаа, энэнь хоёр дахин дээшэлхэ.

Архитекторнүүд энэ хотын ерээдүй тухай баһал бодомжолһон байна. Эндэ амаралтын зоно, үбэлэй тамаралгын бассейнтэй спортын бүлэг барилга, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха байшан, профилактори, клуб, 800 мянган боти номтой библиотекэ баригдахаар хараалагданхай. Олонхи байшангынь дундаа холбоотойгоор баригдажа, нэгэ бүлэг барилга болохо байна. Энэ хэто 12 мянган хүн зонтой болохо.

115 ОНДОО МЭРГЭЖЭЛЭЭР

ХАБАРОВСК. Эндэ техническэ мэргэжэлэй шэнэ училищи нээгдэбэ. Энэ училищи мелиораторнуудые бэлдэдэг болохо байна. Механизаторай мэргэжэлһээ гадна, эдэнэр юрэнхы эрдэм мэдэрэлэй дунда һургуулитай болохо. Тусхай классууд, лабораторинууд болон мастерскойнуудтай һуралсалай бүлэг барилга дүүргэгдэжэ байнхай. 200 хүбүүд, басагад эндэ һурахаяа ороо. Энэ хадаа түсэбтэ табан жэлэй туршa соо зуу мянган гектар шэнэ, боро газар ашаглаха хизаарта эмхидхэгдэһэн хоёрдохи училищи болоно.

Хабаровск болон Комсомольск-на-Амуре хотонуудта, Советскэ Гавань болон залуу Амурск хотодо, хизаарай бусад хото городууд болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудта техническэ мэргэжэлэй 40 гаран училищи хүдэлнэ. Барилгашад, тракторист-машинистнүүд, фрезеровщик, токарьнууд, электригүүд болон оёдолшод — бүхы дээрээ 115 мэргэжэлтэд эдэ училищинуудта һуража гарана.

ТҮЛӨӨҺЭГҮЙГӨӨР ХҮДЭЛДЭГ ИНСТИТУТ

ЯКУТСК. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай Яхадай филиалай дэргэдэ түлөөһэгүйгөөр хүдэлдэг экономикын институдай эмхидхэгдэһээр арбан жэл һая гүйсэбэ. Яхадай арадай ажахын элдэб һалбариин хэдэн зуугаад инженерно-техническэ болон хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлбэ.

«Ажалшадай экономикын эрдэмые һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой заабаринуудтай тааралдуулан, институдай программа зохёогдоо. Барилгын экономикын таһагта һураха дуратайшуул илангаяа олон. Энэньшье ойлгосотой. Мүнөө Яхад ороной газарай ехэнхи хубида барилга хэгдэнэ бшуу. Холын хойто зүгэй районуудые шэнжэлэн ашаглаха хүдэлмэриин хүгжэһэнтэй дашарамдуулан, «Хойто зүгэй хизаарай технико-экономическа шиидхэгдээгүй асуудалнууд» гэһэн шэнэ предмет программадань оруулагдаһан байна. Тус институдта һураһан олон хүнүүд энэ асуудалаар дипломуудаа бэшэдэг.

Институт «Арадай эрхим университет» гэһэн диплоомоор шагнагдаа.

ЭРДЭМЭЙ АША ҮРЭ

ВЛАДИВОСТОК. Приморийн хизаарта материальна нөөсэ аргануудые хаража үзэһэнэй ашаар 18 миллион түхэригэй арьбалалта хэгдэһэн байна. Промышленна бүхы предприятинуудта, барилгануудта, колхоз, совхозуудта эмхидхэгдэһэн экономикын һургуули болон семинарнуудта һурагшадай эдэбхитэйгээр хабаадаһандаа иимэ ехэ аша үрэ абтаа гэжэ тэмдэглэмээр.

Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэд болон хүдөөгэй ажалшадай экономикын эрдэмээ дээшэлүүлхэ һургуулинууд Приморидо һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Экономикын эрдэмээ дээшэлүүлгэ социалис мүрысөөндэ хабаадагшадай эдэбхиие үргэдхэнэ. Жэшээнь, «Молодежная» гэжэ оёдолой фабрикада «Ажалые эрдэм наукын үндэһөөр эмхидхэлгэ ба ажалай журам» гэһэн темэ шэнжэлэн үзэһэнэйнгөө һүүлээр «Миний 1974 оной угтамжын түсэб» гэһэн хэшээл үнгэргэгдэһэн байгаа. Энэ хэшээлдэ һурагшад пропагандистнуудтай хамта угтамжын түсэбые дүүргэхэ арга боломжонууд тухайдаа хөөрэлдэһэн юм. Нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо, тэрэнэй ашаар зургаан процент ехэ продукци үйлэдбэрилэгдэһэн байна. Приморидо коммунис ажалай һургуулинууд илангаяа һайнаар хүдэлнэ. Мүнөө иимэ 1.900 һургуули эндэ бии.

АУДИТОРИНЬ — ТУНДРА

АНАДЫРЬ. (Чукотско национальна округ). Ле[illegible] нэрэмжэтэ колхозой [illegible] хэбэрилэгшэдтэй [illegible] кын хэшээлнүүд түр[illegible] лэн дээрэнь үнгэргэгд[illegible] лохо

Энэ ажахын парти[illegible] ганизаци һуралсалай [illegible] жэлые эрхим бэлд[illegible] гээр угтаба. Хэшээ[illegible] үнгэргэхэ пропаганди[illegible] шэлэгдэжэ, тэдэнэртэ[illegible] нарнууд үнгэргэгд[illegible] тодическа заабаринуу[illegible] һэн, хэрэгтэй литерат[illegible] руулан ойлгууламж[illegible] рэгсэлнүүд эдэнэртэ [illegible] байна. Колхоздо нии[illegible] тийна кабинет нээгд[illegible]

Пропагандист Н. Н[illegible] вычайвун тундрадань [illegible] оро адуулагшадтай [illegible] нүүдые үнгэргэдэг [illegible] Хэшээлнүүдтэ ябагша[illegible] гэ газарта суглуулха[illegible] хэн бэшэ. Гурбадахи[illegible] дахи, зургаадахи бри[illegible] дай орошод Эринв[illegible] бааза шадар үбэл[illegible] Энэ баазада улаан [illegible] библиотекэ бии. Ти[illegible] дань орошод соносх[illegible] сагтаа эндэ хэшээ[illegible] ерэдэг болохо юм.

Национальна окру[illegible] шодой олонхи бри[illegible] та экономическа һур[illegible] иимээр эмхидхэхэ [illegible] раалагдаа. Чукот, [illegible] хэлэ мэдэхэ дал[illegible] пропагандист эндэ [illegible] бэ. Нүүдэл агит[illegible] дууд эдэнэртэ ехэ т[illegible] гэхэ. Эдэ отрядуу[illegible] орошодой дүй дүр[illegible] хай буулгабаритай [illegible] фонно лентэнүүдые[illegible] фильмнүүд болон [illegible] ойлгууламжын хэр[illegible] дые абажа ябаха.

АРАДАЙ ХИНАГШАДАЙ БУЛАН

ХИНАГШАД ТУХАЙ ХЭЛЭБЭЛ...

...турэй таряашад тогтуу... байн ургаса хуряажа, ...таряа худалдаха тү... ...баряа амжалтатайгаар ...дэг гэжэ мэдээжэ болон... юм. Тэдэнэр эртэ хабар... ...хилээд, энэ үе болотор ...ажал бүтээгээ. Ха... ...тарилгые агротех... ...богонихон болзорто ...хэ, ургасын хойноһоо ...һалха хүдэлмэри аймагай ...дта эмхи гуримтай... ...буулагдаа.

...зун болобошье ...ороото тарянай муу ...ургаса хуряагдажа бай... ...таараа оролдожо ур... ...тарягаа гээлтэ хорол... ...хараалһан болзор... ...гэхэ гэһэн уряа доро ...бүхэн ажаллана, ...дүршэл шадабари ...оролдосын эрхим ...харуулна гэжэ хэлэл...

...шадай эгээл харюу... ...хаһын нэгэн — та... ...хуряалга мүнөө үедэ ...үедөө оробо. Аймагай ...олонхи колхоз, сов... ...комбайнернууд тү... ...дүүргээ, зариманиинь ...гэктар хадаха ... Комбайнернуудтай ...арадай хиналтын бү... ...болон постнуудай гэ... ...нэгэн һаналтайгаар ...

...хинагшад таряа ху... ...хэр эдэбхитэйгээр ...энэ харюусалгатай ...шанарынь ямар бэ гэ... ...тобшохоноор хөөрэжэ...

...жэлэй таряан эртэ ...һэн. Ажахынууд та... ...хуряалгада хүдэлгэгдэхэ ...техникээ түргэн за... ...шадаа.

...ССС-эй Центральна Ко..., СССР-эй Министр... ...Соведэй гаргаһан ...ондо ургаса хуряалгые, ...ажахын продукци бэл... ...хангаха хэмжээнүүд ту... ...тогтоолые бодото дээрэнь ...тула ажахынуудта ...гэһэн суглаанууд дээ... ...механизаторнууд урдахи зо... ...тодорхойлһон, хүн ...дээшэлһэн социалис ...абажа, таряа ху... ...үсөөхэн үдэрэй тур... ...эрхим һайн шанартай... ...дүүргэхэ хэрэгтэ өөһэ... ...хубитые оруулха ту... ...мэдүүлһэн юм.

...ССР-эй Арадай хиналтын ...энэ тогтоолоор тус... ...хэбэри баталан ябa... ...тарjа хуряалгада арадай ...хэхэ ажалые то... ...байна.

...ажахынуудай мэ... ..., комбайнернуудта ...хиналтын комитедэй ...һануулгын тусхай ...барюулагдадаг бо... Тарjа хуряалгын һүү... ...механизаторнууд тус та... ...бухгалтеридэ тушаана. ...голодоһо гаргаһан ...торнууд нэмэлтэ түл... ...абаха эрхэгүй болодог. ...нэгэдэхи номер аб... ...комбайнер нэмэлтэ ...10, хоёрдохиёо — ...гурбадахияа — 100 про... ...һуулха жэшээтэй. Энэ ...хэрэглэдэг болоһоной ...механизаторнууд ажа... ...шанартайгаар бу... ...оролдодог болонхой. ...тарянай тоог хү... ...ороһо шэрэхэ хүдэлмэ... ...шанарта арадай хинаг... ...лэ анхаралаа табяа ...ендэ хэлэлтэй. Арадай ...шадай комитедэй дэргэ... ...хутасаада тусхай хэдэн ...бии болгогдожо, ком... ...асаргадаһан тарянай ...усадхаха гэжэ орол... ...Тус шалгалтын бригада... ...арадай хи... милиции, партиина, комсомолой, советскэ хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадаа. Бригаданuудай гэшүүд шалгалтын һүүлээр хэһэн ажал тухайгаа арадай хиналтын комитедэй заседани дээрэ тоосодог байгаа.

Тарjа шэрэлгэдэ хабаадаһан ажахынуудай зарим жолоошод ашаанайнгаа машинын кузовэй нүхэ һүбэ шаглэхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулһанайхиие шэнэ ургаса харгыгаар гээһэн байха юм. Тарянай тоогһоо гэдэргээ бусажа ябаһан ашаанай машинануудай кузов соохиие шалгахада, тэндэнь 10—15 килограмм ороһо үлөөһэн ушар «Рассвет», Калининай, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай жолоошодто яһала үзэгдөө. Шалгалтын һүүлээр тэдэнэртэ зэмэ тохогдоо.

Коммунистнууд, түрүү ажалшаң өөһэдынгөө дундаһаа урагшаа һанаатай, зондоо хүндэтэй нүхэдые арадай хинагшадаар һунгаа. Нийтын зөөри гамнаха, арьбадхаха хэрэгтэ хинагшад өөһэдынгөө ехэхэн оролдолго гаргана.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой арадай хинагшад М. Л. Белых, М. И. Перелыгин, В. Ф. Горюнов, Е. С. Павлов болон бусад нүхэд тарjа хуряалгын шанар шалгахада комбайнернууд Н. Ткачёв, Я. Авдеев, А. Иванов гэгшэдэй комбайнуудай бункернуудай, нүхэ һүбэ муугаар бүглэгдэнхэй гэжэ элирүүлээд, энэ дутагдалыень гансатал усадхуулһан байха юм. Арадай хинагшадай гол бүлэгые даагша З. Р. Зверьков энэ шухала хүдэлмэриие һайнаар ябуулжа, бултанда ёһотой жэшээ харуулмаар ажаллаа гэжэ тэмдэглэмээр.

Тоог дээрэ буулгагдаһан тарjа һайнаар сэбэрлэхэ хүдэлмэри ажахынуудта яһала эмхи гуримтайгаар ябуулагдана. «Дружба» колхозой арадай хинагшад П. Ф. Синицинэй хүтэлбэри доро энэ харюусалгатай хаһада горитой хүдэлмэри ябуулаа. Мүн XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой арадай хинагшадай ажалынь урагшатай һайн. Нийтын зөөри арьбадхаха хэрэгтэ Ф. М. Ивановой даадаг бүлэг ехэхэн хубитаяа оруулна.

Аймагай арадай хинагшад М. А. Стрекаловский, Н. Н. Богодиев, И. И. Сизых, В. М. Сафронов, П. Т. Филатов гэгшэд энэ хүндэтэй уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэдэг юм. Эдэ нүхэдэй нийтын адууһа малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ, ургаса хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадахаһаа гадна, тэдэнэй шанарта онсо анхаралаа табиһан байха юм.

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ аймагай колхоз, совхозуудта 210 624 центнер үбһэн һурилэгдөө, 19 337 центнер үбһэн тюгүүд болгогдон багсалагдаа. Нийтын адууһа мал үбһэ тэжээлээр 85 процент хангагдаа. Ажахынуудта 44 922 центнер сенаж дарагдаа гэхэ гү, али энэнь хараалһан түсэбһөө гадуур 9 702 центнерээр ехэ.

Аймагаймнай тарjашад энэ харюусалгатай ажалаа ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэнь. Сагай уларилай хэр тогтуурингүй байбашье, механизаторнуудай тарjа хуряалгаяа һайн шанартайгаар дүүргэхые эрмэлзэжэ байна. Энэ шухалын шухала хүдэлмэридэ арадай хинагшадай оруулһан хубита ехэ гэжэ тэмдэглэлтэй.

С. ГОНСОРОНОВ,
Бэшүүрэй аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

ХҮШЭГЫН НЭЭГДЭХЫН УРДА ТЭЭ...

Модоной набшаһанай шарлаад, газарта унажа эхилхэ үеэр Улаан-Үдэ хотымнай гудамжануудта олон олон соносхолнууд аржылдан харагдадаг. Энэмнай юуб гэхэдэ, театрнуудай шэнэ сезоной эхилхээ байһан тухай мэдээсэлнүүд ха юм.

Театр бүхэн жэл бүри өөрынгөө репертуар һэлгэдэг. Шэнэ һайн зохёолнуудые хүн зондо харуулхые оролдодог.

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театр 43-дахи сезоноо эхилхэнь. Эгээл түрүүлэн ямар зүжэг табигдахаб? Англиин агууехэ драматург Вильям Шекспирэй «Арбан хоёрдохи һүни» гэһэн зүжэг табигдахань. Энэ зүжэгые ород хэлэнһээ поэт Цэдэн Галсанов буряадшалаа.

Манай коллектив шэнэ сезоноо эхилхэ зуураа, үнгэрһэн жэлэй амжалта, алдуу дутуунуудые хараадаа абажа, шэнэ зүжэгүүдые табихаар бэлдэжэ байна. Ажабайдалые гүнзэгыгөөр, үнэншэмэ тодоор харуулһан зүжэгүүдые табиха гэжэ оролдонобди.

Энэ сезомнай ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, 1975 ондо агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойе тэмдэглэхэмнай. Мүн энэ жэлдэ бүхы совет арад юһэдэхи табан жэлые дүүргэхэнь.

1973—1974 онуудта манай театрта нилээд олон зүжэгүүд табигдаа. В. Шекспирэй «Арбан хоёрдохи һүни», Л. Леоновой «Ленушка», А. Софроновой «Ураган», А. Вампиловай «Нёдондо зун Чулимскда», Д. Батожабайн «Залиита аадар» гэһэн болон бусад зүжэгүүд табигдаһан байна.

Сэрэгэй-патриотическа темэдэ зорюулагдаһан «Ленушка» зүжэг табиһанайнгаа түлөө театраймнай режиссер, Буряадай АССР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша Ф. С. Сахиров, артистнууд Зориктуева М. Ц., Бутуханов Г. Б., Лосев Г. Ф. гэгшэд СССР-эй арадай артист Алексей Дмитриевич Поповой нэрэмжэтэ медальда хүртэһэн байгаа.

Тиихэдэ манай театрай коллектив үнгэрһэн сезоной үедэ Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай ажалшадта нилээд олон зүжэгүүдые харуулаа. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, үргэн дэлгэр зондо һайнаар зүжэгүүдые харуулһанайнгаа түлөө манай театрай коллектив СССР-эй культурын министерствын, соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдэй, профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй дипломоор шагнагдаа һэн.

Хүдөө нютагуудаар манай театр ябахадаа 60 мянга гаран хүнүүдтэ 300 гаран зүжэг харуулаа.

Үнгэрһэн нажар Бүхэсоюзна театрай бүлгэмэй правлениин, манай театрай, Буряадай уран зохёолшодой холбооной үүсхэлээр Улаан-Үдэ хотодомнай залуу драматургнуудай семинар үнгэргэгдөө һэн. Москвагай театрнуудай мэргэжэлтэд, режиссернууд, драматургнууд манай эндэ ерэжэ, залуу авторнуудай бэшэһэн зүжэгүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа бэлэй. Тиихэдэ драматургнууд Д. Дылгыровэй «Одон, минии хаанабши?», А. Ангархаевай «Алтан бэһэлиг», Ж. Цыреннимаевай «Минии үетэн» гэһэн болон бусад зүжэгүүд хэлсэгдээ һэн.

Һаяхан Москва хотодо театрнуудай директор болон главна режиссернуудай зүблөөн-семинар боложо, репертуарна түсэб тэндэ хаража үзэгдөө.

Шэнэ сезон соогоо ямар зүжэгүүдые табихабибди? Фашис Германиие дараһаар 30 жэлэй ойдо зорюулжа, А. Салынскиин «Барабанщица» гэһэн зүжэгые табихамнай. Энэ зүжэгые театрай главна режиссер Ф. С. Сахиров табижа, уран зурааша В. В. Тевелев шэмэглэхэнь. Мүн туркмен драматург Г. Мухтаровай «Красивая» гэһэн зүжэг театраймнай репертуарта оруулагданхай.

Ц-Д. Дондокова Ф. С. Сахиров хоёрой бэшэһэн «Дабһанай амтан», Ц. Шагжинай «Гурбан нарһан», А. Ангархаевай «Алтан бэһэлиг», Ж. Цыреннимаевай «Минии үетэн» гэһэн зүжэгүүд табигдахань. Мүн залуу драматург Д. Дылгыровэй «Одон, минии хаанабши?» гэһэн зүжэг олоной урда табигдаха. Уран зохёолшо Д. Батожабай совет милици тухай шэнэ зүжэг бэшээ.

Манай артистнууд шэнэ образуудые бүтээхын түлөө ехэ оролдолго гаргажа байна. Эдэмнай хэд бэ гэхэдэ, РСФСР-эй габьяата артист Д. Дондуков, Буряадай АССР-эй арадай артист Б. Аюшин, Буряадай АССР-эй габьяата артистнар Г. Бутуханов, Н. Пурбуев, Д. Чимитова, В. Амханова, Л. Абушеева, С. Уладаева болон бусад болоно.

Театраймнай шэнэ сезон ехэ урагшатайгаар нээгдэжэ, амжалтатай байха бэзэ гэжэ найдагдана.

Ц. БАЛБАРОВ.
Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай директор, РСФСР-эй соёл культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ.

РОССИН АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКАНУУДТА

ЧУВАШАЙ МАРКАТАЙ «ЭЛЕКТРО-ХИНАГШАД»

Энергоблогуудай технологическа гурим хинадаг түрүүшын бүлэг приборнууд Чебоксарай электромеханизмуудай заводһоо Кольско атомна электростанцида эльгээгдэбэ.

Энэ предприятида бүтээгдэдэг приборнууд энергетикэ ба металлургида үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоjо байнхай. Энергоагрегадууд ба доменно пеэшэнгүүдэй технологическа гуримые тиимэ приборнууд нягтаар хинажа байдаг юм. Чувашай прибор бүтээгшэдэй 11 зүйлэй продукци гүрэнэй эрхим шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Заводойнгоо продукциин шанар улам һайжаруулхын тула коллектив тэмсэжэ байһаар. Эрхим шанартай механизм ба приборнуудые бүтээн гаргаха шэнэ участок энэ предприятида ашаглагдажа эхилбэ. Тиигэжэ багахан приборнуудые бүтээжэ, хэдэн мянгаад тонно материал алмаха арга олгогдобо.

В. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС-ай корр.
Чебоксары.

АЛАГИРАЙ ТАЛЫН ҺОНИН

Совет засагай үедэ Садонско туулга-цинкын комбинадай хүгжэлтэ тухай Мизур посёлогто нээгдэһэн ойн баярай ехэ выставкэ хөөрэнэ. Хойто-Осетиин АССР-эй 50 жэлэй, мүн Хойто-Осетиин Россида һайн дураараа ороһоор 200 жэлэй ойдо энэ выставкэ зорюулагданхай. Энэ хизаарай байгаалиин баялиг тухай, комбинадай түүхэ болон хүгжэлтэ тушаа экспонадууд выставкэдэ табигданхай.

Зуун жэлэй саада тээ геологууд Алагирай талада анха түрүүшынхеэ ерээ һэн. Гэбэшье Агууехэ Октябриин һүүлээр лэ комбинат хурдан түргэнөөр хүгжэһэн байна. Арадай комиссарнуудай соведэй декредэй ёһоор горнорудна үйлэдбэри бүхыдөө шэнжэлэгдэһэн хубилгагдаһан байгаа бшуу.

Үнгэрһэн 50 жэлэй туршада горнягуудай хизаар танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа. Үргэн уужам, һаруул штольнянууд соогуур руда ашаһан электропоезднууд «урилдана». Горнягуудай ажалай, ажабайдалай эрхэ байдалай улам һайжаржа байһан тушаа, комбинадай ба республикын бусад предприятинуудай коллективүүдэй юһэдэхи табан жэлэй даабари бэелүүлхын түлөө яажа тэмсэжэ байһан тухай выставкын экспонадууд элирхэйлэн харуулна. Байгша оной үнгэрэгшэ найман һарын туршада Хойто-Осетиин АССР-эй промышленность 800-гаад миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байна.

Т. ЕФИМЦЕВ,
ТАСС-ай корр.
Орджоникидзе.

ХАНИ БАРИСААНАЙ АШААР

Темниковскэ районой «Россия», Ждановай нэрэмжэтэ колхозуудай һаалиин фермэнүүдтэ сенаж дараха башнинууд бодхоогдобо. Энэнь Мордвагай республикада баригдаһан түрүүшын тиимэ башнинууд болоно. Сенаж башни соо даража хадагалхада, нилээд һайн гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Тус районой бүхы колхоз, совхозуудта ойрын сагта тиимэ олон башни баригдахаар хараалагдана.

Мордвагай хүдөөгэй барилгашадта аха дүү Татарай республикын барилгашад эдэбхитэйгээр туһална. Сенаж дараха башнинуудые бариха элдэб детальнуудые бүтээн гаргадаг завод Нижнекамскда бодхоогдонхой. Эндэ бүтээгдэһэн детальнууд хүршэ автономито республикын колхоз, совхозуудта эльгээгдэнэ ха юм.

Татарай АССР-эй барилгашад гансал сенажай башнинуудые бодхоолгодо туһална бэшэ. Мордвагай Ардатова городто дүтэхэнэ — Алатырь мүрэн дээрэ аха дүү республикын барилгашад түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдээр плотина барижа байнхай. Аха дүүгэй хани барисаан, нүхэр ёһоной туһаламжа автономито республикануудай ажалшадай юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ туһатай болоһон байна.

М. ХВАСТУНОВ,
ТАСС-ай корр.
Саранск.

МОДО ТАРИГШАДАЙ КАРТА

Татарай республикын арбан лесхозой 300 мянга гаран гектар газарай хүрьһэн шэнжэлэгдэжэ, ойн ажахын картограмманууд табигдажа дүүргэгдэбэ. Энэ ажал холын хараатай түсэбэй ёһоор. Зеленодольско лесхозой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн үйлэдбэриин лабораториин химигүүдэй-хүрьһэ шэнжэлэгшэдэй хүсөөр хэгдэдэг байха юм.

Прибалтикын ба Москва шадарай мэргэжэлтэдэй жэшээгээр Татарай республикын модо таригшад ой модоной ажахые научна үндэһэ һуури дээрэ эрхилхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Тиимэ шэнжэлгэ айхабтар ехэ удха шанартай юм. Газарай хүрьһэнэй картаар тодорхойлогдоһоной ёһоор, али нэгэн газарта тааралха модод лэ таригдадаг болоо. Ойрын жэлнүүдтэ республикын ой модоор хушагдаһан бүхы газарай — 1 миллион 200 мянгаһаа үлүү гектар газарай хүрьһэнэй карта зохёогдохоор түсэблэгдөө.

Татарай АССР-тэ модо таридаг талмай жэл бүри үргэдхэгдэнэ. Энэнь отологдоһон модоной талмайһаа нилээд ехэ болоно. 1971 онһоо хойшо республика дотор 54 мянган гектарта модон таригдаа.

А. КУКЛИН,
ТАСС-ай корр.
Казань.

КЕМЕРОВСКЭ ОБЛАСТЬ. Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Бачатска нүүрһэнэй разрездэ үйлэдбэриин эрхэ байдалда Белоруссиин автомобильна заводой коллективэй байгуулһан 125 тонно ашаа тээхэ нүүрһэ зөөдэг шэнэ автопоезд туршагдажа байна.

Нүүрһэ зөөдэг энэ машина 20 метр ута, 4,5 метр үндэр, мөөрнүүдэйнь хоорондохи зай 5 метр үргэн, кузовынь түмэр замай хоёр вагон нүүрһэ багтаадаг. Ашаа тээһэн автопоезд жэгдэ харгыгаар часай 60 километр түргэнөөр ябаха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүүрһэ зөөдэг шэнэ машина нүүрһэнэй разрезэй харгы дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

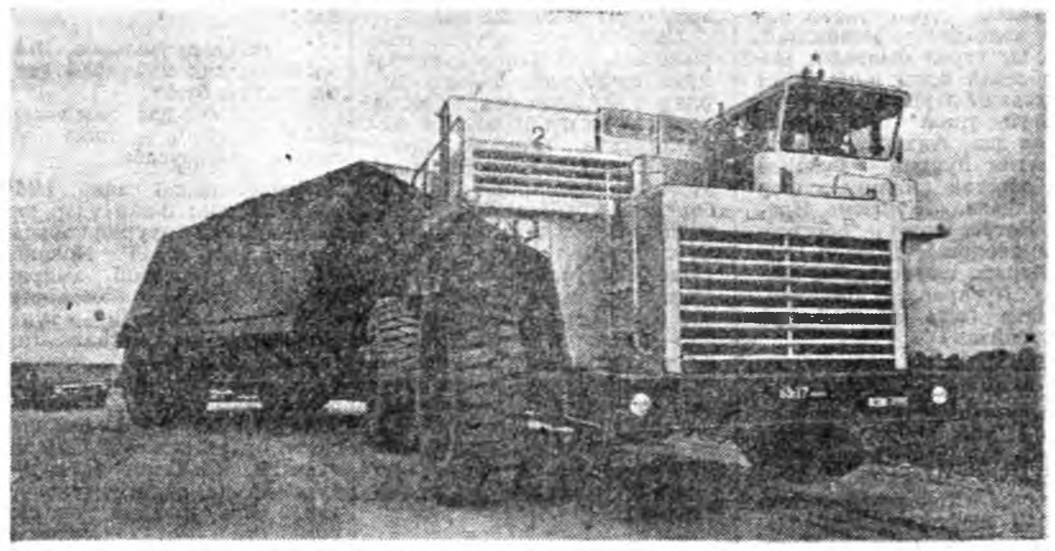

КОМИ АССР. Воркутын горнягууд табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ эрхим һайнаар ажаллана.

Мүнөө олохон шахтануудай копёрнууд дээрэ үйлэдбэриингөө программа болзорһоо урид дүүргэһэнэй һүлдэ болоһон одод яларан носоно. Тиин «Воркутауголь» комбинадай ажалшад хахад жэлэй туршада 7 миллион 440 мянган тонно түлишэ арадай ажахыда үгөө. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанһаа 235 мянган тонноор ехэ болоно.

Сентябрьда 40 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэһэн Печорын нүүрһэнэй бассейн үргэдхэгдэнэ. Нүүрһэнэй шэнэ предприятинууд, байрын гэрнүүд баригдана. Түлишын шэнэ баялигууд бэдэрэн шэнжэлэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Печорын нүүрһэнэй бассейндэ эгээн ехэнь болохо «Северная» гэжэ шахта.

ТАСС-ай фотохронико.

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО ХИЛЫН СААНАҺАА

УЛААН-БААТАР

Ороһо хуряажа үргэлжэлһөөр

ТАСС

Монголой тарjашад тарилгынгаа талмайн 40 гаран процент дээрэһээ ороһото ургамалнуудые хадаад, сохиһон байна. Энэнь Монголой Арадай Республикын хүдөөгэй ажалшадай, механизаторнуудай габшагайгаар ажаллажа, нёдондо жэлэйхиһээ 20 гаран процентээр ехэ ургаса хуряаһые элирхэйлэн гэршэлнэ.

НИКОЗИ

Э. Папаиоаннугай пресс-конференци

ТАСС

Советскэ Союз — Кипрэй арад зоной үнэн сэхэ ханинь болоно гэжэ Кипрэй ажалшан арадай түрүү үзэлтэй партиин (АКЭЛ) делегаци дахинаа мэдүүлбэ. НАТО-гай хархис хүсэнүүдэй хорото муухай ябуулгануудта эсэргүү хүшэр бэрхэтэй тэмсэлдэ Советскэ Союз бидэниие дэмжэһэн, маанадта, ехэ туһа хүргэһэн байна гээд АКЭЛ-эй генеральна секретарь Э. Папаиоанну, эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ.

АКЭЛ-эй делегаци Москвада ошожо, КПСС-эй делегацитай Кипрэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн тухайнь хөөрэбэ.

Кипрһээ гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргахын, аюулгүй байдал хангахын түлөө, Кипрэй Республикын бэеэ дааһан байдалай, газар дайдын бүрин бүтэн байхын түлөө, мүн киприот-грегүүдэй ба киприот-түүрэгүүдэй өөһэдынгөө хэрэгые өөһэдөө шиидхэдэг болохынь түлөө Советскэ Союз залан тэмсэнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Кипрэй асуудалда СССР анхарал ехээр хандуулна. Энээниие амжалтатайгаар шиидхэбэл, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха, дэлхэйн бүхы оронуудай хоорондо харилсаа холбоо тогтоохо һэн гэжэ Э. Папаиоанну тэмдэглэнэ.

ПАРИЖ

Зүблөө дарЫ дүүргэхЫн түлөө

ТАСС

Аюулгүй байдалай, харилсаа холбооной асуудалнуудаар нийтэевропын зүблөөнэй хоёрдохи шатые амжалтатайгаар дүүргэе гэжэ Эб найрамдалай түлөө француз хүдэлөөнэй Европодохи асуудалнуудые шиидхэдэг комисси дурадхаһан байна. Тус комиссиин делегаци Женевэ ошожо, зүблөөндэ хабаадагша хэдэн гүрэнэй түлөөлэгшэдтэй уулзаа. Сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ ородоггүй олонхи гүрэнүүд, социалис оронууд зүблөөнэй хүдэлмэри дары дүүргэхын түлөө тэмсэнэ гэжэ Парижда тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. США-гай, «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудай нимэ хүсэл эрмэлзэл гаргаа һаань, һайн байгаа гэжэ Эб найрамдалай түлөө француз хүдэлөөн тоолоно.

БЕРЛИН

СССР-тэй ХАНИ БАРИСААТАЙБДИ

ТАСС

Гитлеровскэ фашизмые Совет Армиин илаһанай ашаар манай шэнэ байдал байгуулха замай манда нээгдэһые ГДР-эй гражданинууд хэзээшье мартахагүй. Германиин социалис гүрэнэй хүгжэлтэ, бүхы асуудалнуудаар тэрэнэй туйлаһан амжалтанууд СССР-тэй аха дүү ёһоной хани барисаатай, харилсаа холбоотой болоһоной ашаар туйлагдаа гэжэ немец хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ветеран, Эрнст Тельманэй соратник, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн Франц Далем «Нойес Дойчланд» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Манай орон доторхи социалис общественэ саашаданиь хүгжөөхын тула СЕПГ-гэй бэелүүлдэг политика ашаа үрэ ехэтэй байһанаа элирхэйлэн харуулна гэжэ Ф. Далем хэлэнэ. Хүдэлмэришэн ангини дүүргэдэг түрүү үүргэ улам эли тодоор харагдана, ажалша тарjашантай, социалис интеллигенцитэй холбоо барисаагаа бэхижүүлээ, олониитэ ажалшан арадтай манай партиин холбоон улам батажаа гэжэ ветеран-коммунист тэмдэглэбэ.

ГДР-эй нэрэ хүндэ 25 жэлэй туршада уласхоорондын оршом соо нилээд дээшэлһэн байна. Нийтын онцо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондоо амгалан ёһоор зэргэ оршохо гол ёһые бэелүүлхэ, дайнай аюул сараха, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын тула социалис оронуудай баримталан бэелүүлдэг гадаадын политикада манай республика хубитаяа оруулна.

ВЕНЭ

ХАРИЛСАА ХОЛБООН ТУХАЙ ХЭЛСЭЭН

ТАСС

Агентствын правлениин түрүүлэгшын орлогшо Ю. Ф. Жаров түрүүтэй Авторнуудай эрхын талаар бүхэсоюзна агентствын (ВААП) делегаци сентябриин 23-һаа октябриин 3 болотор эндэ байба. Энэ делегаци Австриин элдэб эмхинүүдтэй, хэблэлнүүдтэй хөөрэлдөөнүүдые хээ. Авторай эрхэ сахин хамгаалха Австриин бүлгэмүүдтэй харилсаа холбоо тогтоохо тухай хэдэ хэдэн хэлсээндэ гар табигдаа.

Авторай эрхын талаар национальна бүлгэмүүдэй ажал ябуулга тухай мэдээсэлнүүд эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хэгдэһэн байна.

Совет делегаци Австриин хэдэ хэдэн хэблэлнүүдтэ хүрэһэн, совет авторнуудай эндэ хэблүүлэн гаргагдаһан шэнэ зохёолнуудтай танилсаһан, тэдэниие Австрида хэблэхэ тухай һанамжануудаа хэлсэһэн байха юм.

Совет делегациин толгойлогшо пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, гар табигдаһан хэлсээнүүд СССР-эй ба Австриин хоорондо соёлой, эрдэм наукын асуудалнуудаар харилсаа холбоогоо үргэдхэлгэдэ нүлөөлхэ байха гэжэ тэмдэглээ.

ГААГА

Космонавтнуудтай уулзаба

ТАСС

«Союз-Аполлон» хоёрой хамтын экипажнуудай командирнуудтай: СССР-эй летчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой полковник А. А. Леоновтой, американ астронавт бригадна генерал Томас Стаффордтай Голландиин олониитын түлөөлэгшэдэй уулзалга Нидерландадахи Советскэ Союзай посольство соо хани ёһоной оршон байдалда болобо. Уласхоорондын астронавтикын XXV конгрессэй хүндэтэ айлшад болгошо хоёр космонавт США-гай Хьюстондэхи замбуулинай түбтэ ээлжээтэ хамтын һорилгонуудые хэжэ дүүргэд, Нидерландада ерэһэн байна.

Энэ ниидэлгэдэ хабаадаха хүнүүдэй үмэнэһөө космонавтнууд: А. А. Леонов — англи хэлэн дээрэ, Т. Стаффорд — ород хэлэн дээрэ сугларагшадые халуунаар амаршалаад, замбуулинай дайдые шэнжэлхэ зорилготой совет-американ харилсаа холбоон арадуудай хоорондохи хани барисаа, үгэеэ ойлголсолгые улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэхэ юм гээд найдажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

АДДИС-АБЕБЭ

ЭФИОПИДОХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Орон доторхи засагые граждан хүнүүдэй мэдэлдэ дамжуулан үгэхые сэрэгэй правительство шууд хүсэнэ гэжэ Эфиопиин саг зуурын сэрэгэй правительствын толгойлогшо генерал-лейтенант Аман Андом мэдүүлээ.

Газар эдлэлгэдэ хабаатай тааруугүй гуримые хубилгаха, аграрна реформо хэхэ, ороной экономико һайжаруулха хэрэгүүд — гол зорилгомнай болоно гэжэ саг зуурын сэрэгэй захиргаанай комитет (ВВАК) тоолоно гэжэ генерал А. Андом тэмдэглэбэ. Мүнөө Эфиопи хүшэр бэрхэтэй байдалда ороод байна. Үгытэй тулюур байдалые, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые, хүдэлмэригүйдэлгые усадхан зайсуулха политика бэелүүлхэ ёһотойбди гэжэ тэрэ мэдүүлнэ. Эфиопиин засаг түрые демократическа шэнжэтэй болгохо гээшэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй гол зорилго мүн.

НЬЮ-ЙОРК

Шахардуу байдал һуларна

ТАСС

Эб найрамдал, уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, хөөрэлдөөнүүдые хэһэнэй үндэһөөр шахардуу байдал һуларуулха, социально-экономическа ондо ондоо байгуулалтатай оронуудай хоорондын харилсаа холбоо хүгжөөхэ тухай асуудалнуудта ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIX сессиин делегадууд гол анхаралаа хандуулна.

Бата бэхи эб найрамдал хангахын, гүрэнүүдэй хоорондохи хани харилсаа һайжаруулхын тула бүхы түбинүүдэй хүн зон ехэ оролдолго гаргаха ёһотой гээд үгэ хэлэгшэд мэдүүлээ. Эб найрамдал хангаха, термоядерна дайнай аюул сараха, дэлхэйн бүхы гүрэнүүдэй хоорондохи адли тэгшэ харилсаа хүгжөөхэ асуудалаар Советскэ Союзай гаргаһан үүсхэл үндэрөөр сэгнэгдэнэ.

ЛИССАБОН

„Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй“ мэдүүлгэ

ТАСС

Португалиин Республикын шэнэ президент генерал Ф. Кошта Гомеш Португалиин премьер-министрэй тушаалда Васка Гонсалвишые баталба. А. ди Спинола, мүн генералнууд Ж. Силвериу Маркиш, К. Галвао ди Мелу, М. Диегу Нету саашадаа Эхэ ороноо аршалан абарха национальна Соведэй гэшүүд бэшэ болобо гэжэ «Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй» гунхаглуулһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Шэнэ гэшүүдэй томилогдотор Эхэ ороноо аршалан абарха национальна Совет дээдэ зиндаагай гурбан офицерһээ: генерал Ф. Кошта Гомеш, вице-адмиралнууд Ж. Пиньейра, ди Азиведу ба А. Алва Роза Коутинья гэгшэдһээ бүридэхэ байна.

ЛИССАБОН

Португалидахи байдал тухай

ТАСС

Португалиин хархис партинуудай нэгэнэй — «Дэбжэлтын партиин» штаб-байрада нэгжүүл хэхэ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые, тэһэрдэг зүйлнүүдтэй шэлнүүдые, хархис номнолой номуудые олоһон байна. Тус партиин гэшүүдые барижа хааба.

Мүнөөнэй правительствые унагааха һанаатай һаяхан хархис муухай ябуулгада хабаадаһан 300 гаран хүниие барижа хаагаа гээд мэдээсэгдэнэ.

Правительствын ба «Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй» хүтэлбэридхы ажал ябуулагшадые контрреволюционернүүд алаха һэдэлгэ гаргаа гэжэ гадаадын хэрэгүүдэй министр Мариу Соареш хэлэбэ.

БУЭНОС-АЙРЕС

„Гүрэнэй аюулгүйе сахиха тухай“ хуули

ТАСС

Үнгэрһэн долоон хоногой һүүл багта национальна конгрессэй һайшаан абаһан «Гүрэнэй аюулгүйе сахиха тухай» хуулида Аргентинын президент Мария Эстела Мартинес де Перон гар табяа. Һүйдхэлтэ, харата муухай ябуулга хэһэн, конституциин ёһо гуримые эбдэһэн хүнүүдэй эрхыень найман жэл хүрэтэр болзортойгоор хаһахые хуули хараална. «Тухирагшад», буһалгаануудые хүтэлбэрилэгшэд, тэрээндэ хабаадагшад энэ хуулиар хэһээгдэхэ байна. Тиихэдэ «һүйдхэлтэ суртал номнол» дэлгэрүүлэн тарааагшад мүн тус хуулиар хэһээгдэхэ.

ТОЛИ

СВИТЯЗЬ НУУРАЙ ЭРЬЕДЭ

Нэгэ нэрэ обогтой хүнүүдые заабол түрэл гарал зон гэжэ хэлсэдэг заншалтай. «Үгы-ы, түрэл бэшэбди. Нэрэ обогнай адли юм», гэжэ хэлэхэдэш, заримадынь үнэншэхэгүй, үшөө арсалдажа орохол даа. Анхараад ябахада, нютаг һуурин бүхэндэ нэгэ обогтой айлнууд олоор дайралдаха. Жэшээнь, Иванов, Петров гэжэ обогтойшуул тоолошогүй олон. Харин буряад нютагуудаар ябахада, Дугаров, Дамбаев, Бадмаев гэжэ обогтойшуул олон байха.

Нэгэ нэрэ обогтой хүнүүдэй намтартай, ажабайдалтай, үбгэ эсэгэнэртэй нютагайнь түүхэ, уһа голой нэрэнүүд нягта холбоотой байдаг шуу. Жэшээнь, «Бараново», «Соколово», «Корсаково» гэжэ нэрэтэй нютагууд дайралдана. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, нэгэ уг гарбалһаа тараһан, захагүй олон үе бологороо олошорһон хүнүүдэй нэрэһээ нютагайшье нэрэ мүндэлнэ гэжэ түүхэшэд хэлэдэг гээшэ. Энэнь мүн баһа зүбтэйл хаш. Уг гарбалаа мартангүй, нэрыень мүнхэжүүлхэһээ һайхан юумэн үгы гээбы. Үбгэ эсэгэнэртээ, ахамад нүхэдтөө инаг дуратайгаар, хүндэтэйгөөр хандаһанай һайхан тэмдэг одоол энэ гээшэ.

«Рядянська Волинь» (Советская Волынь) гэжэ поездоор ябажа ябахадаа, Ф. Г. Болонев тухай олон һайхан юумэ шагнажа, нилээд баясаһан байнаб. Үрэжэлтэ һайхан Украинын эгээ гоё нуурнуудые манай Байгал далайтай жэшэжэ һалаагүй бэлэй. Зүгөөр дэлхэйдэ алдаршан сэнхир номин Байгал тухай иигэжэ хэлсэхэдэнь омогорхохо, иимэ гоё һайхан нуур Буряад орондо бии гэжэ баясааб.

Украинын Любомильский гэжэ райондо хүрэжэ ерэбэб. Эндэ Свитязь гэжэ нуур оршоно.

Энэ нуур тиимэ ехэ бэшэ юм. Тиигэбэшье үбгэн буурал Байгалтай тон адлирхуу шэнги харагдаа һэн. Уһаниинь арюун сэбэр, оройдоо дабһанай амтан байхагүй. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, тунгалаг номин Байгал далайе эрхэ бэшэ һануулха юм.

Свитязь гэжэ нуурые тойрожо ажалша бэрхэ украчнецууд ажаһууна. Волынь Буряад орон хоёр бэе бэеһээ хэдэн мянгаад километр холо оршоно. Тиихэдэ украинец буряад хоёрой хоорондо урдандаа ямаршье холбоо барисаан байгаагүй. Харин мүнөө, Совет засагай жэлнүүдтэ, ямар ондоо болоо гээшэб! Түрэл аха дүүнэр шэнги энэ хоёр арад нүхэсэнэ, бэе бэедээ худа худагынар шэнги айлшалалсана. Хоёр арадай хани нүхэсэл манай түрэл коммунис партиһаа, Ленин багшаһаа эшэ үндэһэтэй. Хани нүхэсэл, нэгэ һанал эрмэлзэл, уг зорилго бүхы совет арадуудые нүхэсүүлнэ, эгэршэгүй хүсэтэй болгоно.

Газар дайдадаа, уһа голнуудтаа ,үзэсхэлэнтэ гоё байгаалидаа халуун дуратай байһыемнай эдэ бүгэдэн гэршэлнэ бшуу.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ украин, буряад арадууд таһаршагүй эбтэй аха дүүнэр шэнги дайсадһаа Эхэ ороноо хамгаалалсаа, түүхэдэ үзэгдөөгүй баатаршалга гаргаа. Дайнай баатарнуудые һайн мэдэнэбди. Украинын Львов хотые Буряад ороной гайхамшагта хүбүүн, гвардиин полковник Владимир Бузинаевич Борсоев, мүн тэрэнэй ударидажа ябаһан бригада дайсадһаа сүлөөлэлсөө. Украин арад энэниие хэзээдэшье мартахагүй, хүүр дээрэнь ходо баглаа сэсэгүүдые табижал байха.

Свитязь гэжэ нуурай эрье дээрэ баригдаһан гостиницада байнабди. Буряад ороной хүбүүн, ротын командир ябаһан запасай капитан Ф. Г. Болонев, мүн украинец, полкын командир ябаһан запасай майор Устин Тарасович Кравчук, санбадай инструктор ябаһан Ксения Петровна Тричук гурбан энэ гостиницада нэгэ сагта байрлаха хубитай байгаа. Тэдэнэй дунда бишье оролсооб. Нэгэ полкдо ябажа, дайнай хүшэр муухай харгыгаар ябаһан шуу. У. Т. Кравчук баруун гарааа һахалаа эльбээд, бадарган хоолойгоор иигэжэ хэлэбэ:

— Капитан Болонев, 1944 оной июлиин найманай үдэр мартаагүй бэзэт?

— Үгы ааб даа, яажа мартажа болохоб, — гэжэ нүгөөдэнь харюусаба.

Гушан жэлэй саана, 1944 оной июлиин 8-най үдэр энэ гайхамшагта нуурай эрьедэ комсомолец Ф. Г. Болонев өөрынгөө рототой амаржа байба. Тэрэ хөөрөөгөө һайса баталхын түлөө фото-зураг хармаанһаа гаргажа, нүхэдтөө харуулба. Би тэрэниие анхаралтайгаар харанаб. Сэрэгшэдэй, мүн офицернүүдэй шэг шарай, харасань сухалтайшаг янзатай, арьяатан дайсадые бута һамна сохихоор зэһэнхэй. Эгээ дундань полкын командир Ф. Г. Болонев. Сээжэдэнь Улаан Одоной орден яларна. Хажуудань тэрэнэй хани нүхэр, Германи хүрэтэр сугтаа дайлалсаһан Ксения Петровна зогсоно.

Нүхэр Болоневой хүтэлбэрилдэг рото хахад жэлэй туршада Ковель хотые дайсадһаа сүлөөлхын түлөө эрэлхэг зоримгойгоор тэмсэһэн байна. Тиигэжэ 1944 оной июлиин 8-най үдэр манай баатар совет сэрэгшэд энэ хотые дайсадһаа сүлөөлһэн юм.

Буряадай комсомолец Ф. Г. Болонев тухай тусгаар хэлэхэ хэрэгтэй. Эрэлхэг патриодуудай һайхан жэшээгээр 100 мянган түхэриг нөөсэлгынгөө дэбтэрһээ абажа үгэһэн байна. Тэрэ мүнгөөрнь «Буряад-Монголой комсомолец» гэжэ дайшалхы самолет бүтээжэ. фронт ябуулһан түүхэтэй.

Тиигэжэ украин арад минии нэрэтэниие, Буряадай эрхим комсомолец ябаһан Ф. Г. Болоневые хододоо магтан дурдажа, буряад арад тухай сэдьхэлэй эгээл нангин үгэнүүдые хэлэжэ байдаг.

Аха дүү украин, буряад арадуудай хоорондохи халуун хани нүхэсэлэй таһаршагүй эшэ үндэһэн одоол энэ болоно гээшэ.

М. БОЛОНЕВ,
хүдэлмэришэн-корреспондент.

УЯНГАТА ҮГҮҮЛЭЛ БАРХАН

Эхэ нютаг, элдин тоонто — энхэргы дулаан эдэ үгэнүүд хэзээдэшье, алаг зүрхэнэйм сохижо байһан сагта мүнхэ ябахал. Түрэл нангин тоонтотоймни таанар танилсыт даа.

Минии нютаг. Һайхан агаартай, солгёон аялгатай, сэсэг ногоотой, халюурма үргэн Бархан нютаг.

Хэсүү сагай хаһадашье, урин дулаанай ульгамдашье, хабарай наранай илдамхан элшэдэл, хүхюухэн буряад басагандал, хүжэ ногоон Бархан нютагни энеэбхилжэ байнал. харыт!

Үгы, хадануудынь гэжэ! Барас баатар Бархан уула урдатнай барбайжа байхал даа. Хүжэ мүнгэн хадануудни, түрэл минии мундарганууд, таниие хэн мартахаб даа? Хаанашье ошоходоо, минии дуран. минии зүрхэн, һанал бодолни таанартаал тэгүүлнэ, минии хаданууд!

Боолон түмэрһөө эхилээд, буурал эсэгэ Байгалдаа долгинуудаа эбхэн. дуугаа татан, мэндын тэмдэг эльгээһэндэл, Баргажан мүрэн шуумайн урдана. Хуур, лимбын аялга мэтэ шууятайгаар Бархан уулын хормойһоо хүйтэн аршаан бурьялна.

Энэ хонгор баян, үзэсхэлэн һайхан дайдадамнай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз оршодог. Байгаалиараашье, бата ажалаараашье суурхадаг минии нютаг!

Ажал гээшэмнай жаргал, баяр, дуран ха юм даа. Манай колхозой механизаторнууд. һаалишад, хонишодые харагты — ямар ехэ хүсэн гээшэб, тэдэнэй хэжэ шадахагүй хүдэлмэри гээшэ үгы!

Барханайхид 9-дэхи табан жэлэй түсэбые ехэ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриһөө хорёод шахуу центнер орооһон хуряагдаа һэн. Арьялаа үндэр Бархан ууламни, баггүй гүнзэгы Баргажан мүрэмни, алдарта минии нютагайхид һайн һайхан байдалай тула, Эхэ оронойнгоо сэсэглэн һалбархын тула хүсэ шадалаа хайрлангүй ажалладаг таанартаа доро дохиноб, жаргалыетнай магтан дууланаб.

Иимэл даа, түрэл минии Бархан. Дуулыш дуугаа, ходоодоо дуулыш хонгёо һайхан дуугаа, хабтагай нютагни!

Дарима ЦЫРЕМПИЛОВА.
Хурамхаанай аймагай Барханай дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша.

ДУУНАЙ ХЭШЭЭЛ

Дуун...
Дуратайбди шамдаа.
Дууһан—ехэ багагүй.
Дуу дуулажа ябаһан
Дура зүрхэтэй хүн—
Дандаа хүхюун, согтой.
Дуун...
Дуунай хэшээлдээ
Дуугай түрүүшээр һуужа.
Багшынгаа ама харашоод,
Баһашье энеэдэтэйл хабди.
Аялга урагуухан,
Аалин аалин зэдэлжэ,
Класс соогуурнай
Ханхинаба, ханхинаба.
Бидэшье бултадаа
Бэеэ зэһээд лэ,
Хоолойгоо заһаад лэ
Хангюурдажа эхилбэбди.
Дуун...
Дууһан бидэнэй
Дуулажа эхилхэдэ,
Сонхымнай шэл,
Шэшэржэ эхилнэ гү?
Үгышье һаа,
Үйлсэдэ ябаһан эжынэр
Зүг татан
Зогсоод, бидэниие шагнано гү?

Дуун...
Дуратайб шамдаа
Дууһан — ехэ багагүй.
Дуунай хэшээлдэ
Дуратайгаар һуужа,
Зэнхэгэр тэнгэреэр
Зэлэ татан ниидэдэг.
Хүхюухэн тохорюуд,
Хүдөөгэй галуун тухай
Дуу дуулажа,
Дууһандаа сүлөөгүйбди.
Дуун...
Дуратайбди шамдаа
Бултадаа!

В. ГАУЧЕНОВЭЙ
фотоэтюд.

Рабдан ЦЫБИКОВ.

САХИЛГААН
БАСНИ

Сагаан боро үүлэн-эжыһээ
Сахилгаан хүбүүн гараба.
Саагуур наагуур ялас
гэжэ,
Сад-няд дуугарба:
«Харгы дээрэм хэн
байна бэ,
Харбахам, холо бологты,
Ами бэедээ хэн хайрагүй
бэ,
Аянгаар шэрбэхэб,
болгоогты», — гээд,
Гал хүл болобо.
Газар дайраад абаба.
«Уһанһаа гал түрэбэ хаям,
Уйгарлана ха абаһаар,
Улагархан аша
харуулба хаям,
Уурлана ха гараһаар»,—
гэлсэжэ,
Үбгэн баатар хаданууд
Үндэр дээрэ тобойлдон,
Гал дүлэн хүбүүндэ
Гайхалаа баран һуунад ха.
«Уһанһаа гал түрөө —
яагааб?
Уулагар тэнэгби —
яагааб?
Эсэгэмни — гал наран
— яагааб?
Эхэмни бөөн үүлэн —
яагааб?» —
Сахилгаан хүбүүн самнан
гүбэрбэ,
Сахилзажа түбэрбэ.
Орьёл тэрэ уланиудые
Орой дээрэһээнь альгадаа,
Омог зандаа диилдэжэ,
Ошо хүншүү татаа.
«Оо, болиш, дуула!»
Оболзожо хэлэбэ уула.
Оройдоо болихогүй хаданы
огторгойдо хандаба.
Эхэ сагаан үүлэн:
«Боли», гэжэ бохинобо,
Эрид сахилгаан хүбүүн:
«Үгыб», тэжэ тохинобо,
Ёрогор модон бүхэниие
Ёборжо оробо.
Гантиг хабсагайн жалгада
Гал аһаажа наадаба,
Уһа нюдэн бөөн-үүлэн
Удаан удаан һугшажа,
Тэншүү тэнэг хүбүүнэй
Хүншүү гаргажа
эхилхэдэ,
Нюужа тэрэниинь
арилгаха гэһэншүү
Нюла нюла хүбэжэ,
Аянга халуун мүрөөрнь
Аадар бороо адхарруулба.
Наран эсэгэ түрүүшээр
Нааршаажа байһан аад,
Гал сагаан хүбүүнэйнгээ
Галзуу аша гаргахада,
Зөөлэн сагаан эхыень
Зөөлгэн дээрэ абаашажа,
Гани болоһон хүбүүгээ
Газар дээрэнь орхижо,
Хүсэтэ шангаар
һалхилуулжа:
«Хүрөө!» — гэжэ
хүнхинэбэ.
Гал дүлыень хуряажа,
Гансата амыень татаба.
Хүлэржэ һууһан уула
хаданууд
Хүхэржэ уринаар
харагдаба.
Хүлгэжэ шааяһан уһан
голнууд
Хүхюутэй болон
үзэгдэбэ...
Эсэгын нангин һургаал
Эдир залууһаа дабашагүй.
Алтан үгыень дабаа һаа,
Аюул, тодхор зайлашагүй.

АЛЕКСЕЙ БАДА[...]

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮДЬЭ[...]

ХҮНЭЙ МАГТАА[Л]

1.

Олон тоото юртэмсэ,
одо мүшэдэй дунда
синдэм замбуулинай
сэнхир түби — Газар
горох мэтэ түхэреэхэн.
горох мэтэ бишыханш
һаа.
болбосорол ехэ
ухаагаараа
бусадһаа онсо илгардаг
юм.
Юундэб гэхэдэ,
юртэмсэ дэлхэйн амин
голынь,
уураг тархи,
ухаан бодолынь,
баатар зүрхэн,
баруун гарынь юм
хүдэлмэришэ хүн —
хаб хара хүн,
шаб шара хүн,
саб сагаан хүн,
уб улаан хүн.
Газар томо Хүн
газар дээрэһээ
галактиканиудта
дүүлинхэй.
Тингэжэ
үльгэр түүхэнүүдэй
үнэн болодогые
гэршэлэнхэй...

2.

Анхан урданай
аяар холо сагта
амигүй бодосһоо
амитай бодосой бии
болоходо,
бүрилдэлэй үедэ
задагайрһан
бүхы юумые журамдань
оруулха,
бүмбэрсэгэй нюрууе
хубилган,
бүри һайхан, хүхюу
болгохо,
баялиг зөөриинь эдлэхэ
эзэн —
ухаатай бодос
хэрэгтэй болоо юм гэхэ.
Он жэлнүүд,
олон жэлдэ
аалин мэлхэйн дабхисаар
мүлхижэ,
амиды бодосые
алишье тээһээнь
аргаахан хайжа, мүлижэ
байба.
Амиды бодос
алтан дэлхэйдэ дэгдэжэ,
хүл дээрээ бодон,
хүгжэжэ,
Хүн болоод,
ан гүрөөлтэйш һаа,
хоохон,
арьягар уулын гэнжээр
хүлеэтэй,
сэнхир мүрэнэй бүһөөр
бүһэлөөтэй,
далай нуурнуудтайш
һаа, хоохон
орон нютагаа,
отогоо мэтээр,
түхеэржэ эхилбэ.
Эхин түрүүн
эрмэгтэй шулуугаар
эритые дархалжа,
эдеэ хоолоо олобо.
Нангин галтай нүхэсэжэ,
найгаха, айхаяа болибо.
Хүмнэй тингэжэ
хүхюутэй согтой болобо.
Газарай эзэниинь гээшэб
гэжэ
гадаһжа ядайжа байба.
Элһэн губиин шаргал
зэрэлгээс,
эзэгүй тэлын хилганаата
хатарые,
тайгын үльгэр, газарай
нюусые,
тэнгис далайн баялиг,
зоригые
амитан зоной
аша туһада
зорюулан хэрэглэжэ
[...]
Зайн галай утаһаар,
замай булад рельсэ[...]
хото тосхонуудай
галну[...]
сдон спутнигуудай
дохё[...]
замбуулинуудай
онгосо[...]
зам орбитаар
орон дэлхэйгээ
орёобо...

3.

Иимэ ехэ хүгжэлты[...]
иимэ һайхан хүн[...]
уйлаан, ёолоон
соносто[...]
угаа харамтай.
Король, буржуйнар
мүнөө [...]
хүдэлмэришэн хүн[...]
хүзүүн дээрэ һуу[...]
гайхалтай.
Хүзүүн дээрэнь һуу[...]
хүлһыень,
хүрьһэтэ газар дээр[...]
улаан шуһыень
хүнэг хүнэгөөр
адхар[...]
Юундэ хүнүүд багт[...]
юртэмсэ дэлхэйдэ?
Газар дайда угаа [...]
Газар дайда угаа [...]
Газар томо аад,
энэрхы дулаан ха [...]
Эхэ мэтэ...
Эд бараан,
эдеэ хоол
баранда хүртэхэ бай[...]
хүхюун хатар,
хонгёо дуунууд...

4.

Хүдэлмэришэ хүн!
Хүсэтэйлши, эди
шадит[...]
Газар дэлхэй
омогг[...]
ажал хэрэгэршэ[...]
Боголой гэнжэ
эбдэ[...]
бодожо, нюргаяа
тэниил[...]
Урдашни совет хүн[...]
ургалта хүгжэлты[...]
Шамгүйгөөр губи
хоохон зандаа үлэх[...]
Шамгүйгөөр хүйтэ[...]
дэлхэйе мүльһөөр
хуягла[...]
Шамгүйгөөр манда[...]
наранай гэрэл дүт[...]
Юундэб гэхэдэ,
ши баранһаа ухаат[...]
сэ[...]
Хүн,
шамда дурлангүй
яа[...]
газарай омог хүбү[...]
дуратайб шамдаа!
Хэрбээ бадма сэсэ[...]
сэдьхэлдэш һаань,
хэрбээ сахилгаан [...]
гүн харасадаш һа[...]
хэрбээ һалхи шуур[...]
балсандаш һаань,
хүн түрэлтэнэй ер[...]
багтанхайл досоош[...]
Хүн,
шамда дурлангүй
яа[...]
газарай омог хүбү[...]
дуратайб шамдаа!

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Республикын таряалан дээрэ»—хүдөө ажахын шэнжэлэл. «Эрхимүүдһээ жэшээ абан»—корреспонденци. Орон доторнай.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Шалгарһан шэнжэ шанар» — Б. Ившинэй статья. «Метеорологиин албан»—харалгын дүнгүүд тухай тоосоон. Соёл сурталай хүдэлмэри тухай материалнуудай суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. «Партиин зэргэтэн»—корреспонденци. ГДР-эй ойн баярта зорюулагдаһан материалнуудай суглуулбари. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Субботын үдэрэй хуудаһан.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 12.25 — Дамжуулгын программа. 12.30 — «Үглөөдэр — багшанарай һайндэр» (бүряадаар). **«Орбита».** 13.05 — [...]лэй һонин. 13.10 — [...]нок телестудида [...] Ажалай Герой К. А. [...]той юнкорнуудай [...] (үнгэтэ). 13.55 — «[...]нэй почто» — [...] программа. 14.25 — «[...] энхэ байдал» — [...]раалгын программа. [...] «Ан амитадай байдал[...]тэ). 15.55 — Эстрад[...]най концерт. Хари[...] артистнар хабаа[...] ГДР-һээ дамжуулга. [...]тэ). 16.25 — Шатар[...]хэйн түрүү һуури [...] түлөө. 16.30—16.40 — [...]һарлалга. 16.40 — «[...]фующий остров» — [...]ментальна фильм. **Улаан-Үдэ.** 17.15 — [...]дание» — уран [...] фильм. (Грузифильм[...] — Спортын [...] Забһартань — «И бу[...] вечно» — телеви[...] очерк. 20.15 — «[...] үхибүүд» — докум[...]на фильм. 20.45 — [...]тэ амаралта. **«Орбита».** 20.55 — [...]дэсэлэй программа[...]һээ дамжуулга. [...] Концерт. 22.50 — [...] Забһарлалга. 23.00 — [...]кейгээр уласхоорон[...]залга. СССР—Канад[...]гэтэ).

ХОЕРДОХИ ПРОГР[АММА]

«Орбита». 17.15 — Чайковскиин «Иола[нта]» оперо Ленинградай [...] академическа оперо [...]дэй театрай зүжэг [...] 19.00 — «Время» [...]лэй программа. 19.[...]робатикаар СССР-эй [...]нат. Ленинградһаа [...]га (үнгэтэ). 20.00 — [...]ва хотын концерты[...]даар».

Редакторай о[...]
М. Н. НИМАЕ[В]

НАЙРУУЛГА

ТУРААСГАЙН ХАЛЮУН ТАЛААР

Зэрэлгээндэ хүхэрэн уняартаһан Тураасгай нютагтань энэ хабарай һөөл ондоохоноор. сэдьхэл хүдэлгэһөөр ерэһэндэнь, Баяртаанда гайхалтай шэнги байба. Юундэшьеб дулаан хаһынгаа урние жэгтэй түргөөр унагааһан газар дайда үбэлэйнгөө зузаан саһан хушалтаһаа һалажа ядаһандал эреэлэн соохорлоод, наранай шанга элшэ, хабарай дулаан амисхаал талын хүрьһые дулаасуулхадал гэжэ эхилбэ.

Баяртаан трактораа тогтоогоод, һая хахалагдаһан зөөлэн газар дээрэ һүрэжэ бууба. Тэрэ хуу тоһон бөлошоһон хүүртигээ тайлажа хаяад, тогоошон Дулма хээтэйн асарһан, тэргын дондороондо бидон соо һэжэргэдэһэндээ хоншуу амтала алдаашье һаа, талын ногоон мангирай хурса үнэр шэнгээһэн, талхатай. писхагаршаг шүлэ халбагадажа һуухадаа. сэнхирлэн хүхэрһэн Тураасгайнгаа алас холын оройе, алтарганата талыень дулаахан нюдөөр шэртэнэ.

Тэрэнэй һанаанда урда жэлэй хагсуу һалхитай, хүйтэн хабар орохадол гэнэ. Баяртаанай паар хахалхаяа гарахадань шанга һалхин забдагүй үлеэжэ, полиин хара шорой үрхирүүлжэ, хахалжа ябаһан газараа харахын аргагүй байгша һэн. Тураасгайнгаа элдин талын хагсуу шэрүүн һалхинай дура зоргонойнь аашa мэдэхэ болоһон трактористнарта тиимэшье хүнгэн бэшэ һэн. Бухэли хабартаа тариһан поли дээгүүрнь шэниисын зурууд нарихан эшэеэ наран тээшэ найгуулан байхыень харахадаа, Баяртаанай сэдьхэлдэ баясхаланта мэдэрэл түрэжэ, нара, һалхинда сахалайташаһан шарайдань урин миһэрэл наадаха.

— Дулаан хабар болобо гээшэ ха. Иигээд лэ гэнтэ һалхилаа һаань гайтайл гээшэ, — гэһэн Дулма хээтэйн абяан тэрэнэй бодол таһалдуулба. Тэргынгээ хажууда бүгтэгэшэн, бидонуудаа аргамжаар хүлижэ байһан энэ хүгшэн наһатай болоожо ябабашье, гайхалтай хүнгэн солбон бэлэй. Мүноошье һөөл хүнгэнөөр хүдэлэн ябаһан энэ хүгшэниие Баяртаан хаража байтараа:

— Дамбын эжы, хэды жэл эндэ тогоошоноор хүдэлнэбтэ даа? — гэжэ һонирхон һураадхиба.

— Доо, хэды жэл гэхэ байхаб даа, юрэдөөл хорёод гаран жэл болоо юм аабза. Бэеынгээ бараг һаа, үшөөшье хүдэлөө һаа гэжэ һанагшаб.

Дэмбын эжы наһаараа Тураасгайн бооридо һууриҗаһан, эндээ ехэл таарaжа дадашаһан хүгшэн гэжэ хүнүүд хэлсэдэг.

— Эндэ наһаараа түбхинэһэн аад ,холо хаана ошохобиб даа. Үбгэ эсэгэнэрэймнай һуурижаһан нютаг юм. Энэл Тураасгайнгаа бооридо һуугаа һаа, бэшэ юун хэрэгтэйб даа. Зай, байза, шамайе эдеэлүүлээ хадаа тэрэ Үлэнтын наадахи трактористнар руу дугшуулхам. Термостэй халуун сайтай хадаш үдэшэ болотор ерэхэшьегүйдөө болохоб, полевой станаа ошоно бэзэш,—гэжэ Дулма хээтэй Баяртаанда хэлээд, морисо годируулжа, аргаахан бүншүүлбэ.

Хара тортог хаюулһан трактортаа һуужа, Баяртаан шадамар бэрхээр залан, хайр шулуутайшаг газарые түмэр анзаһаараа хүнгэхэноор эсхүүлнэ. Дууран байһан энэ талын нойрые эхин хабараар тракторнуудай абяан һэреэжэрхидэг. Баяртаан түрэһэн энэ таладаа, тоонто нютагтаа залуу гүлмэрхэн сэдьхэлээрээ татагдан ябахадаа, замайнгаа ерээдүйе, шэлэһэн мэргэжэлэйнгээ һайханиие эндээ, жэргэмэлэй ирагуу аялга шэнхинүүлһэн таладаа зорюулха гэһэн бодолдо бариgдадаг һэн.

Баяртаан һургуулиин һурагша ябахадаа, амаралтаараа эгэшэдээ ерээд, ажалдань хамһалсан, хонидыень туугаад Тураасгайнгаа элдин талада гарагша бэлэй. Бэлшэн ябаһан һүрэгэйнь уншарагтай ута маараан дундуур ямар нэгэн гунигтай ута аялга зэдэлжэ, домогто холын түүхэ ерэһэн мэтээр һанагдажа, замби юртэмсын захагүй сэнхир өөдэ тэгүүлһэн орьёлнуудайнгаа мундаргата оройнуудые һүреэтэй томоор бархайлган байһан Шулуута-Үндэрэй һүртэ хабсагайнууд талын һалхинда хүүежэ, хүнхинэһэн абяаниинь һэргэһэн шэнги бологшо бэлэйл.

Һургуулияа дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр тэрэ трактористын мэргэжэл шудалжа эхилээ бэлэй.

— Тураасгайншни тала хатуухан лэ газар байха. Тиимэһээ түрүүшын үдэрһөө эхилжэ ажалдаа оролдосо һайнтайгаар, харюусалгатайгаар хандаха ёһотойш,—гэжэ Доног ахайнь хэлэһэн үгэ тон зүб байшоо һэн. Тиихэдэ Баяртаан тэрэ газараа хоёр дахин хахалаа һэн. Һүүлдэнь нэгэтэ тракторынь эмдэрээд, аяар совхозой түб бууса һүни болоһон хойно ябагаар хүрэжэ ерээ һэн.

Үглөөгүүрынь хэршье эртэ бодохоб гэжэ һанаашье һаа, оройтожо бодошоо һэн. Урда үдэшэнь сэлмэг байһан тэнгэри зутар түргэн хубилаад, һүниин тэн багаар шэбэнүүр бороо орожо эхилээ һэн. Хабарай түрүүшын бороогой ороһон тэрэ үдэр Баяртаан совхозойнгоо механигтай хамта ошожо трактораа заһабарилаа һэн. Ехэл шанга һалхитай хүйтэн хабар болоо бэлэй. Баяртаанай нюур шарайнь, гарнуудынь хуу һаритошоо һэн. Баяртаан юрэдөөл нилээд тухашаржа, трактористын мэргэжэл шудалһан байха. Теэд тэрэ энэ мэргэжэлһээ тунхарижа, ондоо ажалда орохом гэжэ ябаагүй һэн.

Мүнөө тэрэнэй зүрхэн соо хабарай һайхан аялга мэтээр ажалдаа дурлаһан дураниинь, үнинэй хүсэлынь бусалан ябадаг лэ. Талын һайхан намарай үеэр долгилон байһан дүүрэн хоолостой таряан далайе харахадаа, булад хүлэг жолоодогшо эгээлэй буряад эдир хүбүүнэй хубита Тураасгайн талада бии ха юм гэһэн бодолдо абтахаар байдаг.

Н. ДАГБАЕВА.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1974 оной октябриин 5. 4-дэхи хуудаһан Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03659. Заказ №